

Bank Polski

Sprawozdanie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego S.A. zawierające wyniki oceny: sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2016 rok, wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2016 roku

oraz Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej jako organu spółki w 2016 roku

Rada Nadzorcza, zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, przedkłada Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKO Banku Polskiego S.A. sprawozdanie zawierające wyniki oceny:

1. sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku,
2. sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2016 rok,
3. wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2016 roku

oraz zgodnie z „Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na GPW 2016”:

1. Ocenę sytuacji spółki, z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego,
2. Ocenę racjonalności prowadzonej przez PKO Bank Polski S.A. polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej,
3. Ocenę sposobu wypełniania przez PKO Bank Polski S.A. obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych,
4. Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej jako organu spółki w 2016 roku z uwzględnieniem informacji na temat:
 - składu Rady i jej komitetów (składy komitetów w załącznikach do sprawozdania),
 - spełniania przez Członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
 - liczby posiedzeń Rady i jej komitetów (liczba posiedzeń komitetów w załącznikach do sprawozdania),
 - dokonanej samooceny pracy Rady Nadzorczej.

OCENA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO PKO BANKU POLSKIEGO S.A. ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2016 ROKU

Rada Nadzorcza wysłuchała opinii niezależnego biegłego rewidenta z badania Sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku. Biegły rewident wydał opinię pozytywną (bez zastrzeżeń) w zakresie ww. Sprawozdania. W opinii niezależnego biegłego rewidenta Sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku:

- a) przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2016 r., wyniku finansowego oraz przepływów pieniężnych za rok obrotowy kończący się tego dnia, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską,
- b) jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, z wpływającymi na formę i treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami Statutu Banku,
- c) zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych, we wszystkich istotnych aspektach, ksiąg rachunkowych.

Rada Nadzorcza podziela opinie przedstawione przez biegłego rewidenta oraz wnioskuje do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego S.A. o zatwierdzenie ww. Sprawozdania.

Rada Nadzorcza – stosownie do przepisów art. 382 § 3 Kodeksu spółek handlowych – po rozpatrzeniu i dokonaniu oceny Sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, biorąc pod uwagę pozytywną rekomendację Komitetu Audytu Rady Nadzorczej i na podstawie wydanej przez niezależnego biegłego rewidenta opinii pozytywnej bez zastrzeżeń z badania Sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, zaopiniowała pozytywnie to Sprawozdanie, jako sporządzone zgodnie z księgami i dokumentami oraz stanem faktycznym.

Zgodnie z art. 4a Ustawy o rachunkowości Rada Nadzorcza zapewnia również, że wszystkie elementy Sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku spełniają wymagania przewidziane w ww. ustawie.

OCENA SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI ZA 2016 ROK

Rada Nadzorcza – stosownie do przepisów art. 382 § 3 Kodeksu spółek handlowych – po rozpatrzeniu i dokonaniu oceny Sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2016 rok, zaopiniowała pozytywnie Sprawozdanie Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2016 rok jako sporządzone zgodnie z księgami i dokumentami oraz stanem faktycznym.

Zgodnie z art. 4a Ustawy o rachunkowości Rada Nadzorcza zapewnia również, że wszystkie elementy sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego S.A. za 2016 rok spełniają wymagania przewidziane w ww. ustawie.

OCENA WNIOSKU ZARZĄDU W SPRAWIE PODZIAŁU ZYSKU PKO BANKU POLSKIEGO S.A. OSIĄGNIĘTEGO W 2016 ROKU

Rada Nadzorcza pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego S.A. osiągniętego w 2016 roku.

Mając na uwadze powyższe, zysk netto PKO Banku Polskiego S.A. osiągnięty za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku w wysokości 2 888 300 tysięcy złotych proponuje się podzielić w następujący sposób:

1. na kapitał zapasowy w wysokości 2 850 000 tysięcy zł,
2. na kapitał rezerwowy w wysokości 38 300 tysięcy zł.

Decyzja w sprawie rekomendowanego podziału zysku za 2016 r. jest spójna z deklarowaną przez Zarząd i Radę Nadzorczą decyzją o zastosowaniu się do indywidualnego zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego, dotyczącego zatrzymania przez Bank całości zysku wypracowanego w 2016 r. O zaleceniu KNF Bank informował raportem nr 4/2017.

OCENA SYTUACJI SPÓŁKI, Z UWZGLĘDNIENIEM OCENY SYSTEMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, COMPLIANCE ORAZ FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

OCENA SYTUACJI SPÓŁKI

W 2016 roku sektor bankowy funkcjonował w warunkach historycznie niskich poziomów stóp procentowych oraz nowych obciążeń regulacyjnych, przy korzystnej sytuacji makroekonomicznej. Sytuację na rynku kredytowo-depozytowym kształtowała korzystna sytuacja na rynku pracy. Poziom popytu krajowego wspierany był przez rządowy program „Rodzina 500+” oraz deflację, które zwiększały realną siłę nabywczą gospodarstw domowych.

W omawianym okresie Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A. kontynuowała zrównoważony rozwój, skupiony na podnoszeniu jakości obsługi klienta poprzez zwiększenie innowacyjności oferowanych produktów i kanałów dystrybucji. Podejmowane były inicjatywy zmierzające do podniesienia jakości obsługi m.in. poprzez działania prowadzące do zwiększenia innowacyjności w zakresie nowych rozwiązań finansowych, zarówno w ramach produktów, jak i kanałów dystrybucji, w szczególności w zakresie bankowości elektronicznej oraz płatności mobilnych. W 2016 roku Grupa Kapitałowa Banku kontynuowała działania w zakresie zwiększenia efektywności sieci dystrybucji. Na koniec 2016 roku największa w kraju sieć oddziałów PKO Banku Polskiego S.A. obejmowała 1 238 placówek oraz 837 agencji. Klienci Banku mogli korzystać z systematycznie wzbogacanych usług bankowości elektronicznej, oferowanych pod marką iPKO i w ramach konta Inteligo oraz z wprowadzonego nowego standardu płatności mobilnych – IKO. Do dyspozycji klientów PKO Banku Polskiego S.A. pozostawała stale rosnąca sieć bankomatów – na koniec 2016 roku było ich 3 206.

W 2016 roku zatwierdzona została strategia Banku na lata 2016-2020 "Wspieramy rozwój Polski i Polaków", której założenia mają na celu dalsze umocnienie pozycji Grupy Kapitałowej Banku jako lidera w kluczowych segmentach rynku, zwiększenie innowacyjności i dopasowanie do potrzeb klienta.

Najistotniejszymi dla działalności Banku wydarzeniami biznesowymi w 2016 roku były:

- zakup Raiffeisen-Leasing Polska S.A. PKO Leasing S.A. wchodzący w skład Grupy Kapitałowej Banku z sukcesem zakończył transakcję zakupu Raiffeisen-Leasing Polska S.A., stając się dzięki temu głównym leasingodawcą w kraju z ponad 13% udziałem w rynku,
- rozwój systemu płatności mobilnych IKO. Łączna liczba aktywacji IKO przekroczyła w 2016 roku milion sztuk. Aplikacja była stale wzbogacana o nowe funkcjonalności, takie jak m.in.: możliwość wpłaty na numer telefonu innego użytkownika IKO, wpłaty do wpłatomatów przy użyciu kodu BLIK oraz realizowanie płatności i przelewów przy wykorzystaniu QR kodów. Wprowadzone zmiany przekształciły IKO z aplikacji służącej do płatności czy wypłat mobilnych w aplikację stanowiącą bank w telefonie,
- rozszerzenie oferty produktów ubezpieczeniowych, dzięki rozpoczęciu działalności operacyjnej przez spółkę PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.,
- wdrożenie Nowego Rytmu Sprzedaży - innowacyjnego programu sprzedażowego, zapewniającego większy zakres wiedzy o klientach i umożliwiającego przedstawienie klientowi najbardziej dopasowanej do jego potrzeb oferty, przy jednoczesnym uproszczeniu procesów i formalności sprzedażowych,
- udostępnienie klientom możliwości utworzenia Profilu Zaufanego z poziomu bankowości internetowej. Profil Zaufany umożliwia korzystanie z usług urzędów przez Internet, bez potrzeby wychodzenia z domu i odwiedzania

stacjonarnego urzędu. Dzięki niemu klienci mogą elektronicznie zarejestrować działalność gospodarczą z jednoczesnym zgłoszeniem do urzędu skarbowego, GUS oraz ZUS, KRUS, a także korzystać z funkcji PUE ZUS,

- umocnienie pozycji lidera w zakresie usług dla samorządów poprzez podpisanie umowy na kompleksową obsługę budżetu województwa podkarpackiego i jego 23 jednostek organizacyjnych. Łącznie Bank obsługuje obecnie 6 województw,
- ekspansja na rynki zagraniczne. W 2016 roku podejmowane były działania w kierunku utworzenia oddziału Banku w Republice Czeskiej. Otwarcie oddziału planowane jest na I połowę 2017 roku,
- współpraca z Poczta Polska S.A. PKO Bank Polski S.A. rozpoczął współpracę z Poczta Polska S.A. w zakresie obsługi kart płatniczych. Do końca 2016 roku zainstalowano prawie 8 tys. terminali płatniczych w całej sieci Poczty, dzięki czemu klienci ponad 4,6 tys. placówek Poczty mogli dokonywać płatności kartą za usługi takie jak opłaty rachunków czy przesyłki paczek,
- przeprowadzenie przez PKO Bank Hipoteczny S.A. emisji hipotecznych listów zastawnych skierowanych do inwestorów instytucjonalnych. Wśród instytucji, które nabyły listy zastawne znaleźli się zarówno inwestorzy krajowi, jak i zagraniczni, w tym Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju. Listy zastawne PKO Banku Hipotecznego S.A. stały się, jednymi z najbezpieczniejszych instrumentów dłużnych na rynku finansowym w Polsce. Wyrazem tego jest najwyższy możliwy do osiągnięcia przez polskie papiery wartościowe rating Aa3 nadany przez agencję Moody's, tj. zgodny z ratingiem Polski,
- rozliczenie transakcji przejęcia spółki Visa Europe Limited przez spółkę Visa Inc., w której PKO Bank Polski S.A. brał udział. Łączna wartość rozpoznana przez Bank z tytułu rozliczenia wyżej wymienionej transakcji w rachunku zysków i strat (zysk przed opodatkowaniem) wyniosła 417,6 mln PLN, w tym kwota rozliczona w innych całkowitych dochodach z tytułu wyceny akcji Visa Europe Limited wyniosła 336,7 mln PLN.

Zysk netto osiągnięty przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego w 2016 roku był najwyższy w polskim sektorze finansowym, a wolumeny kredytów i depozytów PKO Banku Polskiego S.A. należały do najwyższych wśród instytucji sektora bankowego w Polsce.

Wypracowany w 2016 roku zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. wyniósł 2 874,0 mln PLN, co oznacza wzrost o 10,1%, czyli o 264,5 mln PLN w relacji do zysku z 2015 roku. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

1) poprawę wyniku na działalności biznesowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A., który osiągnął poziom 11 790,7 mln PLN (+10,6% r/r), głównie w efekcie:

- wzrostu wyniku odsetkowego o 10,3% r/r, zrealizowanego dzięki kontynuacji działań w zakresie redukcji kosztu finansowania bazy depozytowej oraz wzrostowi poziomu aktywów oprocentowanych,
- wzrostu wyniku pozostałego o 557,0 mln PLN, związanego głównie z rozliczeniem w czerwcu 2016 roku transakcji przejęcia spółki Visa Europe Limited przez spółkę Visa Inc. oraz transakcji sprzedaży w III kwartale 2016 roku składników majątku spółki Qualia Development Sp. z o.o. i jej spółek zależnych,

przy niższym wyniku prowizyjnym (spadek o 5,5% r/r), m.in. z tytułu operacji na papierach wartościowych i prowizji kredytowych,

2) wprowadzenie od lutego 2016 roku podatku od niektórych instytucji finansowych (podatek bankowy), co przełożyło się na dodatkowe obciążenie wyniku finansowego w wysokości 828,9 mln PLN,

- 3) obniżenie kosztów działania o 445,8 mln PLN, związanych z niższym obciążeniem z tytułu składek i wpłat na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (efekt bazy z 2015 roku związany z wpłatą na rzecz BFG dotyczącą wypłat środków gwarantowanych z tytułu depozytów zgromadzonych w Spółdzielczym Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie¹ oraz dodatkowych kosztów związanych z utworzeniem Funduszu Wsparcia Kredytobiorców). Wskaźnik C/I na koniec 2016 roku wyniósł 47,4% w porównaniu do 56,6% na koniec 2015 roku,
- 4) wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw, który był niższy o 146,8 mln PLN od uzyskanego w 2015 roku, przy wzroście portfela kredytowego brutto o 5% oraz koszcie ryzyka na poziomie zbliżonym do roku 2015.

Wypracowany w 2016 roku zysk netto PKO Banku Polskiego S.A. wyniósł 2 888 mln PLN, co oznacza wzrost o 12,3%, czyli o 317,2 mln PLN w relacji do wyniku roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

- 1) poprawę wyniku na działalności biznesowej, który osiągnął poziom 10 983 mln PLN (+8,0% r/r), głównie w efekcie:
 - wzrostu wyniku odsetkowego o 8,0% r/r, zrealizowanego dzięki kontynuacji działań w zakresie redukcji kosztu finansowania bazy depozytowej oraz wzrostowi poziomu aktywów oprocentowanych,
 - wzrostu wyniku pozostałego o 418,6 mln PLN, związanego głównie z rozliczeniem w czerwcu 2016 roku transakcji przejęcia spółki Visa Europe Limited przez spółkę Visa Inc.,przy niższym wyniku prowizyjnym (spadek o 6,0% r/r), m.in. z tytułu operacji na papierach wartościowych i prowizji kredytowych,
- 2) wprowadzenie od lutego 2016 roku podatku bankowego, co przełożyło się na dodatkowe obciążenie wyniku finansowego w wysokości 820,2 mln PLN,
- 3) obniżenie kosztów działania o 528,6 mln PLN, związanego z niższym obciążeniem z tytułu składek i wpłat na Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Wskaźnik C/I na koniec 2016 roku wyniósł 45,8% w porównaniu do 54,7% na koniec 2015 roku,
- 4) wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw, który był lepszy o 66,3 mln PLN od uzyskanego w 2015 roku, przy stabilnym poziomie portfela kredytowego brutto oraz utrzymaniu kosztu ryzyka na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego.

Struktura bilansu Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A., charakteryzująca się silną bazą depozytową oraz bezpiecznym poziomem kapitałów własnych, pozwoliła na wzrost wyniku na działalności biznesowej poprzez stabilny rozwój organiczny oraz przejęcia, stanowiące kolejny etap rozwoju Banku. Wskaźnik kredytów do depozytów (zobowiązań wobec klientów) na koniec 2016 roku wyniósł 97,8% (wskaźnik kredytów do stabilnych źródeł finansowania² wyniósł 83,7%), co świadczy o bardzo dobrej kondycji płynnościowej Grupy Kapitałowej.

W efekcie działań podejmowanych w 2016 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego S.A.:

- zwiększyła sumę aktywów o blisko 19 mld PLN, w tym o ponad 10 mld PLN portfel należności od klientów,
- zachowała wysoki udział w rynku kredytów i depozytów na poziomie odpowiednio 17,8% i 17,3%,
- umocniła pozycję w rynku usług leasingowych poprzez nabycie Raiffeisen-Leasing Polska S.A.,

¹ Na mocy Uchwały Zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) nr 87/DGD/2015 z dnia 26 listopada 2015 roku banki zostały zobowiązane do wniesienia opłaty w ramach funduszu ochrony środków gwarantowanych (FOŚG) na pokrycie wypłat środków gwarantowanych dla deponentów Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie w związku z jego upadłością.

² Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: zobowiązań podporządkowanych, własnej emisji papierów dłużnych i kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

- zajmowała pierwszą pozycję na rynku sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych³ posiadając 31,9% udziału,
- była największym kredytodawcą dla małych i średnich przedsiębiorstw kredytów z gwarancjami de minimis z 22,1% udziałem w rynku⁴,
- poprawiła istotnie jakość portfela kredytowego, mierzona wskaźnikiem kredytów z rozpoznaną utratą wartości,
- zwiększyła liczbę klientów o ponad 216 tys., głównie w segmencie ludności oraz liczbę klientów korzystających z bankowości mobilnej IKO, których na koniec 2016 roku było już ponad 1 mln,
- rozszerzyła ofertę produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych i ubezpieczeń majątkowych, m.in. dzięki rozpoczęciu w styczniu 2016 roku działalności operacyjnej przez spółkę PKO Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.,
- umocniła pozycję kapitałową dzięki podwyższeniu funduszy własnych z tytułu akumulacji zysku wpracowanego w 2015 roku, co przełożyło się na wzrost łącznego współczynnika kapitałowego o 1,2 p.p. w stosunku do końca 2015 roku do poziomu 15,8%.

OCENA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ ORAZ FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO (W TYM OCENA ADEKWATNOŚCI I SKUTECZNOŚCI TEGO SYSTEMU)

System kontroli wewnętrznej

W PKO Banku Polskim S.A. funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, stanowiący element systemu zarządzania Bankiem.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, rekomendacjami nadzorczymi oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi.

W oparciu o system kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje ryzyko związane z każdą operacją, transakcją, produktem i usługą oraz procesem, jak również wynikające ze struktury organizacyjnej Banku i Grupy Kapitałowej Banku oraz szacuje ryzyko nieosiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje działania realizowane w sposób ciągły, polegające na sprawdzaniu czynności wykonywanych przez wszystkich pracowników Banku, w tym stosowania przez nich mechanizmów kontrolnych, w celu zapewnienia zgodności wykonywanych czynności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi Banku oraz bieżące oddziaływanie i reagowanie na nieprawidłowości,

³ Dane Związku Banków Polskich.

⁴ Zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 31 grudnia 2016 roku.

- komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie, we współpracy z innymi jednostkami i komórkami Banku, identyfikację, ocenę, kontrolę oraz monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej, w szczególności poprzez zatwierdzanie uchwalonych przez Zarząd zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz przyjmowanie okresowych raportów w zakresie systemu kontroli wewnętrznej.

Ocena funkcji audytu wewnętrznego

Audyt wewnętrzny stanowi niezależną i obiektywną działalność o charakterze kontrolnym i doradczym polegającą na systematycznej i dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie istotnych procesów oraz wskazywaniu kierunków działań wpływających na podniesienie jakości i efektywności funkcjonowania Banku.

Na podstawie wyników przeprowadzonych audytów wewnętrznych oraz innych informacji dotyczących PKO Banku Polskiego S.A. Departament Audytu Wewnętrznego dostarcza zapewnienie o skuteczności procesów funkcjonujących w Banku oraz przygotowuje niezależne i obiektywne informacje dotyczące funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie Kapitałowej Banku.

Departament Audytu Wewnętrznego jest usytuowany w strukturze organizacyjnej Banku w sposób gwarantujący wykonywanie zadań w sposób w pełni niezależny i obiektywny. Ponadto struktura organizacyjna oraz organizacja pracy Departamentu Audytu Wewnętrznego zostały dostosowane do struktury organizacyjnej oraz specyfiki działalności Banku.

Niezależność funkcji audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim SA zapewniają w szczególności:

- bezpośredni kontakt Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego z Zarządem, Komitetem Audytu Rady Nadzorczej i Radą Nadzorcą,
- udział Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego w posiedzeniach Zarządu, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej, gdy w zakresie spraw omawianych przez Radę Nadzorcą są zagadnienia dotyczące bezpośrednio zadań Departamentu Audytu Wewnętrznego i nadzoru nad systemem kontroli wewnętrznej oraz działalności komórki audytu wewnętrznego, a także co najmniej raz w roku spotkania Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego z Komitetem Audytu Rady Nadzorczej bez udziału członków Zarządu,
- szczególny tryb powoływania i odwoływania Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego,
- szczególny tryb kontroli poziomu wynagrodzeń w Departamencie Audytu Wewnętrznego,
- szczegółowe przepisy wewnętrzne dotyczące ochrony stosunku pracy (w tym wynagrodzenia) pracowników Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Niezależność komórki audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim S.A. jest potwierdzana corocznie Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej. W 2016 roku w funkcjonowaniu Departamentu Audytu Wewnętrznego nie stwierdzono okoliczności zagrażających bezstronnemu wykonywaniu obowiązków przez audyt wewnętrzny.

Departament Audytu Wewnętrznego obejmuje badaniami wszystkie istotne obszary działania Banku oraz podmiotów Grupy Kapitałowej Banku. W trakcie przeprowadzania zadania audytowego identyfikowane są ryzyka występujące w funkcjonujących w Banku procesach oraz oceniane są mechanizmy kontrolne i inne czynności i działania, służące ograniczeniu ekspozycji Banku na ryzyko do akceptowalnego poziomu.

Departament Audytu Wewnętrznego działa na podstawie trzyletnich i rocznych planów audytów. W 2016 roku zrealizowany został, zatwierdzony uchwałą Zarządu, plan audytów wewnętrznych na rok 2016, który zakończył równocześnie realizację trzyletniego planu audytów wewnętrznych na lata 2014 - 2016.

Wyniki wszystkich audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2016 roku były okresowo raportowane do Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej. W przypadku zidentyfikowania w ramach badanych procesów luk, w tym w zakresie działania systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem, formułowane były zalecenia, mające na celu ich wyeliminowanie. Ich realizacja jest na bieżąco monitorowana przez Departament Audytu Wewnętrznego i okresowo raportowana do Zarządu, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej.

Działalność Departamentu Audytu Wewnętrznego jest monitorowana przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej, który m.in. dokonuje oceny działania Departamentu Audytu Wewnętrznego w świetle posiadanych zasobów. W 2016 roku Komitet Audytu Rady Nadzorczej dokonał pozytywnej rocznej oceny działania Departamentu Audytu Wewnętrznego w świetle posiadanych zasobów, w tym wyników przeglądu przepisów wewnętrznych regulujących wykonywanie audytu wewnętrznego, a także usytuowania, uprawnień, zakresu badań i odpowiedzialności komórki audytu wewnętrznego.

Rada Nadzorcza, po przeprowadzeniu analizy, przyjęła opracowaną przez Departament Audytu Wewnętrznego informację o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku. Na podstawie wyników audytów wewnętrznych przeprowadzonych przez Departament Audytu Wewnętrznego w 2016 r., a także oceny skuteczności działań naprawczych podejmowanych w ramach realizacji zaleceń po audytach wewnętrznych, nie stwierdzono znaczących słabości w systemie kontroli wewnętrznej oraz systemie zarządzania ryzykiem w Banku.

Ocena compliance (w tym ocena adekwatności i skuteczności komórki do spraw zgodności)

Komitet Audytu Rady Nadzorczej - zgodnie z obowiązującymi standardami rynkowymi - dokonał corocznego przeglądu skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z regulacjami, ze szczególnym uwzględnieniem roli komórki ds. zgodności.

Komórka ds. zgodności ma status departamentu i w 2016 ulokowana była w Pionie Prezesa Zarządu Banku.

Celem komórki ds. zgodności jest:

- 1) kształtowanie systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, ryzykiem prowadzenia działalności i ryzykiem utraty reputacji w Banku oraz ich identyfikowanie,
- 2) kształtowanie standardów w zakresie kontroli wewnętrznej, w tym mechanizmów kontrolnych,

- 3) koordynacja współpracy Banku z zewnętrznymi organami nadzoru i kontroli, z wyłączeniem organów dokonujących w szczególności kontroli w zakresie prawa pracy, realizacji obowiązków publicznoprawnych przez Bank, bezpieczeństwa osób i mienia oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Podstawowym zadaniem komórki ds. zgodności jest koordynacja procesu wewnętrznego, obejmującego: identyfikację, ocenę, monitorowanie i raportowanie ryzyka braku zgodności oraz działania prewencyjne i naprawcze mające na celu zapewnienie zgodności funkcjonowania Banku z przepisami prawa i przyjętymi przez Bank standardami rynkowymi. Wyniki ustaleń Departamentu Zgodności w tym zakresie były w 2016 roku prezentowane w:

- 1) kwartalnych raportach zarządczych przeznaczonych dla Zarządu, Komitetu ds. Ryzyka, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej,
- 2) rocznej informacji o skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z przepisami prawa, przeznaczonej dla Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
- 3) sprawozdaniach finansowych Grupy Kapitałowej Banku,
- 4) informacjach przekazywanych na potrzeby instytucji nadzorczych.

Zgodnie z dobrymi praktykami dotyczącymi funkcji zgodności, w celu niezależnej, obiektywnej i efektywnej realizacji zadań Departament Zgodności:

- 1) nie uczestniczy w realizacji bieżących zadań biznesowych,
- 2) ma prawo dostępu do aplikacji, dokumentów i informacji, jak również bezpośredniej komunikacji z pracownikami Banku w zakresie niezbędnym dla wykonania powierzonych mu zadań,
- 3) ma prawo badania z własnej inicjatywy możliwych przypadków braku zgodności.

Ponadto:

- 1) powołanie i odwołanie dyrektora Departamentu Zgodności wymaga akceptacji Rady Nadzorczej,
- 2) zapewniony jest bezpośredni kontakt Dyrektora Departamentu Zgodności z Zarządem, Komitetem Audytu Rady Nadzorczej i Radą Nadzorczą oraz udział, co najmniej raz w roku, w spotkaniach z Komitetem Audytu Rady Nadzorczej, bez udziału członków Zarządu.

Poza zarządzaniem ryzykiem braku zgodności Departament Zgodności w 2016 roku realizował zadania w zakresie:

- 1) zarządzania ryzykiem utraty reputacji,
- 2) zarządzania ryzykiem postępowania,
- 3) monitorowania przestrzegania standardów kontroli wewnętrznej,
- 4) koordynacji przeglądu i oceny adekwatności i efektywności mechanizmów kontrolnych w procesach wewnętrznych i wspierających je aplikacjach informatycznych oraz walidacji jej wyników,
- 5) koordynacji współpracy z organami nadzoru i kontroli.

Zgodnie z treścią przekazywanych Radzie Nadzorczej raportów zarządczych i informacji w 2016 roku nie odnotowano istotnych zmian poziomu i profilu ryzyka braku zgodności w Banku. Jest ono typowe dla dużego banku uniwersalnego, obsługującego szeroką rzeszę konsumentów oraz oferującego zróżnicowane produkty i usługi finansowe. Informacje pozyskane w ramach systemu anonimowego zgłaszania przypadków braku zgodności nie ujawniły istotnych kwestii

wymagających zgłoszenia Radzie Nadzorczej. W 2016 roku, w ramach wprowadzonej w Banku procedury przeciwdziałania oraz ujawniania przypadków nadużyć w działalności skarbowej, nie stwierdzono incydentów dotyczących wykorzystania informacji poufnych bądź manipulacji na rynku instrumentów finansowych.

W związku z powyższym, Komitet Audytu Rady Nadzorczej, w ramach dokonanej w 2016 roku corocznej oceny skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z przepisami prawa, nie wniósł uwag do funkcjonowania tego systemu oraz działalności Departamentu Zgodności.

Ocena systemu zarządzania ryzykiem (w tym ocena adekwatności i skuteczności tego systemu)

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim S.A. Ma ono na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu odpowiedniego poziomu miar adekwatności kapitałowej oraz kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. System zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą, która regularnie monitoruje i ocenia, czy metody identyfikacji, pomiaru lub szacowania ryzyka, kontroli, monitorowania oraz raportowania ryzyka dostosowane są do wielkości i profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. Rada Nadzorcza ocenia, czy w systemie zarządzania ryzykiem uwzględniana jest odpowiednio bieżąca i planowana działalność Banku. Zdaniem Rady Nadzorczej system zarządzania ryzykiem jest odpowiednio dostosowany do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności poszczególnych rodzajów ryzyka oraz jest na bieżąco kontrolowany i dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka. Rada Nadzorcza ocenia, że PKO Bank Polski SA posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka i zapewnianiącą efektywność zarządzania tym ryzykiem. Według jej najlepszej wiedzy, adekwatność ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A. i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem oraz system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka i adekwatności kapitałowej, daje pewność, że stosowany system zarządzania ryzykiem jest odpowiedni z punktu widzenia profilu ryzyka i strategii Banku.

System zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze Strategią zarządzania ryzykiem. Uwzględnia realizację pożądaných przez Bank celów kapitałowych, poziom tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę dotyczącą źródeł pozyskiwania kapitału.

W procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą wszystkie jednostki organizacyjne Banku i komórki organizacyjne centrali. Proces nadzorowany jest przez Radę Nadzorczą, która kontroluje oraz ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem. Ocenia również, czy poszczególne elementy systemu zarządzania ryzykiem służą zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów Banku, a w szczególności weryfikuje:

- czy system stosuje sformalizowane zasady służące określeniu wielkości podejmowanego ryzyka,
- czy system stosuje sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,

- czy w ramach systemu zarządzania ryzykiem stosowane są sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów,
- czy przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwia monitorowanie poziomu ryzyka,
- czy system zarządzania ryzykiem jest na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka.

Bank posiada zintegrowaną strukturę zarządzania ryzykiem, która zapewnia, że wszystkie ryzyka mające istotny wpływ na działalność Banku są identyfikowane, mierzone, monitorowane i kontrolowane. Jednym z podstawowych elementów zarządzania ryzykiem jest wyznaczanie poziomu ryzyka, który Bank jest w stanie zaakceptować prowadząc bieżącą i przyszłą działalność. W zakresie generowanego poziomu ryzyka określany jest zakres ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem przy uwzględnieniu planów finansowych, kapitałowych i strategicznych. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadzane są testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka. Testy warunków skrajnych stosuje się w celu oszacowania potencjalnych strat w przypadku sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. Bank opracowuje plany awaryjne na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych, które mogą szczególnie istotnie wpłynąć na funkcjonowanie Banku, w szczególności plany awaryjne wymagane przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa oraz przepisy wewnętrzne Banku. Struktura zarządzania ryzykiem uzupełniona jest spójnym i przejrzystym systemem raportowania poziomu ryzyka, wykorzystania limitów ograniczających ryzyko oraz działania zarządcze kształtujące proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Maksymalna wielkość ryzyka, jaką Bank i Grupa Kapitałowa są gotowi podejmować, została określona w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka określonych w „Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A.”.

Radę Nadzorczą wspierają następujące komitety:

- 1) Komitet ds. Ryzyka w zakresie opiniowania skłonności Banku do podejmowania ryzyka, wyrażonej w szczególności poprzez strategiczne limity tolerancji na ryzyko, w nadzorze nad wprowadzeniem przez Zarząd systemu zarządzania ryzykiem w Banku, ocenie adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, a także w nadzorowaniu strategii zarządzania ryzykiem,
- 2) Komitet Audytu Rady Nadzorczej w zakresie monitorowania procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem; wykonywaniu czynności rewizji finansowej oraz niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- 3) Komitet ds. Wynagrodzeń w zakresie wykonywania statutowych obowiązków oraz zadań wynikających z przepisów prawa, dotyczących wynagrodzeń,
- 4) Komitet ds. Strategii w zakresie nadzorowania wdrażania strategii i opiniowania strategicznych czynności Banku, które wymagają zgody Rady Nadzorczej.

System zarządzania ryzykiem jest realizowany na trzech, wzajemnie niezależnych poziomach:

- 1) pierwszy poziom tworzą struktury organizacyjne realizujące sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne struktury realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie przepisów wewnętrznych,
- 2) drugi poziom obejmuje działalność komórki do spraw zgodności oraz identyfikację, pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie i raportowanie istotnych dla Banku rodzajów ryzyka, a także stwierdzanych zagrożeń

i nieprawidłowości – zadania realizowane są przez wyspecjalizowane struktury organizacyjne działające na podstawie obowiązujących zasad, metodologii i procedur; celem tych struktur jest zapewnienie by działania realizowane na pierwszym poziomie były właściwie zaprojektowane i skutecznie ograniczały ryzyko, wspierały pomiar i analizę ryzyka oraz efektywność działalności,

- 3) trzeci poziom stanowi audyt wewnętrzny, realizujący niezależne audyty elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem, oraz systemu kontroli wewnętrznej; audyt wewnętrzny funkcjonuje odrębnie od pierwszego i drugiego poziomu i może wspierać realizowane tam działania poprzez konsultacje, ale bez możliwości wpływu na podejmowane decyzje.

Na wszystkich trzech poziomach, pracownicy stosują odpowiednio mechanizmy kontrolne dostosowane do specyfiki działania Banku lub niezależnie monitorują ich przestrzeganie.

W ocenie Rady Nadzorczej struktura zarządzania ryzykiem jest adekwatna do wielkości Banku, rodzaju prowadzonej działalności i profilu ponoszonego ryzyka, biorąc pod uwagę otoczenie makroekonomiczne i możliwość wystąpienia sytuacji niekorzystnych. Zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi. Rada Nadzorcza nadzoruje i ocenia proces zarządzania ryzykiem, w szczególności na podstawie cyklicznych raportów ryzyka w podziale na poszczególne rodzaje ryzyka, które uwzględniają roczną informację o realizacji Strategii oraz zawierają wnioski z testów warunków skrajnych. Rada Nadzorcza zleca dokonanie weryfikacji systemu zarządzania ryzykiem, jeśli widzi taką konieczność.

W ocenie Rady Nadzorczej Bank funkcjonował w 2016 roku w sposób bezpieczny, przy zapewnionych kapitałach własnych na adekwatnym poziomie, a w szczególności:

- 1) poziom adekwatności kapitałowej utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku łączny współczynnik kapitałowy (TCR) Banku ukształtował się na poziomie 17,19%, a współczynnik kapitału podstawowego Tier1 (CET1) Banku ukształtował się na poziomie 15,83%. PKO Bank Polski utrzymał w 2016 roku bezpieczną bazę kapitałową,
- 2) wypracowany zysk za rok obrotowy 2015 w kwocie 2 571 milionów złotych oraz niepodzielony zysk z lat ubiegłych w wysokości 1 250 milionów złotych został zaliczony do kapitału podstawowego Tier 1 z uwagi na brak Spełnienia Warunków Dywidendy (nabycie Raiffeisen-Leasing Polska w grudniu 2016 roku),
- 3) w całym 2016 roku poziom wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka i adekwatność kapitałową utrzymywał się na bezpiecznym poziomie,
- 4) utrzymywał dobrą sytuację płynnościową - na koniec 2016 roku wskaźnik kredytów do depozytów Banku (zobowiązań wobec klientów) wyniósł 90,3%, poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,8% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego),
- 5) pozyskiwał finansowanie z rynku poprzez emisję własnych obligacji krótkoterminowych, regularnie odnawiając zapadające emisje i dostosowując źródła finansowania do potrzeb płynnościowych,
- 6) prowadził działania mające na celu dostosowanie do wytycznych Europejskiego Nadzoru Bankowego w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej wynikającym z działalności zaliczonej do portfela niehandlowego,
- 7) wprowadził zmiany w procesie zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, które stanowią realizację wymogów uchwały nr 351/2016 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 24 maja 2016 roku w sprawie wydania Rekomendacji C dotyczącej zarządzania ryzykiem koncentracji. Przedmiotowe zmiany obejmują m.in. cele i proces zarządzania ryzykiem koncentracji, nowe miary tolerancji na ryzyko koncentracji, w tym wewnętrzne limity

ograniczające ryzyko nadmiernej koncentracji, sposób przeprowadzania testów warunków skrajnych na ryzyko koncentracji,

- 8) kontynuował prace związane z dostosowaniem do wymagań Rekomendacji W dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach, wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w lipcu 2015 roku; od 30 czerwca 2016 roku w Banku proces zarządzania ryzykiem modeli realizowany jest zgodnie z wymaganiami Rekomendacji W,
- 9) uwzględniał ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych w zarządzaniu adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym, w szczególności analizował wpływ wahan kursu franka szwajcarskiego na wyniki finansowe z uwzględnieniem ryzyka pogorszenia jakości portfela kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF. Bank podjął i kontynuuje szereg działań w celu pomocy klientom przy jednoczesnym ograniczeniu wzrostu ryzyka kredytowego związanego ze wzrostem kursu CHF, między innymi poprzez obniżenie transakcyjnych kursów wymiany CHF/PLN, po którym następuje przeliczenie kwoty CHF do spłaty (tzw. spread walutowy) i uwzględnienie ujemnej stopy LIBOR dla wszystkich klientów.

W 2016 roku Bank uczestniczył w kolejnej edycji europejskich testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA). Badanie miało na celu zapewnienie organom nadzoru oraz uczestnikom rynku spójnych danych o odporności banków UE w niekorzystnych warunkach rynkowych w ramach jednolitej metodologii przygotowanej przez EBA. PKO Bank Polski S.A. jako jedyny bank w Polsce został objęty badaniem bezpośrednio przez EBA. Przeprowadzone testy stanowią dla Banku potwierdzenie prawidłowego i ostrożnego zarządzania ryzykiem, gdyż Bank jest odporny na negatywne scenariusze makroekonomiczne, a prognozowane poziomy współczynnika Common Equity Tier 1 ratio w warunkach skrajnie niekorzystnych spełniły normy nadzorcze. Uzyskane wyniki Banku są przede wszystkim efektem silnej bazy kapitałowej, opartej głównie na zakumulowanych zyskach, korzystnego wpływu modelu biznesowego Banku i dominacji w strukturze bilansu Banku tradycyjnych instrumentów finansowych (kredyty, depozyty), w tym stabilnych źródeł finansowania.

Dodatkowo w 2016 roku Bank uczestniczył w kolejnym europejskim ćwiczeniu ujawniającym (transparency exercise) przeprowadzonym przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA). Kolejne z serii badań przeprowadzanych przez EBA, w których uczestniczył PKO Bank Polski S.A. miało na celu zwiększenie przejrzystości europejskiego sektora bankowego i wspieranie dyscypliny rynkowej poprzez dostarczenie szerokiego zakresu jednolitych danych, dotyczących m.in. rachunku wyników, funduszy własnych i adekwatności kapitałowej. Kolejny raz Bank potwierdził swoją stabilną pozycję kapitałową oraz poprawność danych prezentowanych w sprawozdaniach finansowych.

W opinii Rady Nadzorczej szczególne znaczenie dla rozwoju Banku w kolejnych okresach będą mieć kluczowe obszary zaangażowania Zarządu i Rady Nadzorczej, w tym m.in.:

- 1) realizacja strategii Banku w perspektywie do 2020 roku poprzez ocenę ryzyka, kontynuację stabilnego i ostrożnego zarządzania bankiem w obszarze zarządzania ryzykiem w szczególności ograniczanie ekspozycji Banku na ryzyko (zmniejszanie lub dywersyfikacja ekspozycji na ryzyko, ustalanie, monitorowanie limitów ograniczających ryzyko, wykorzystywanie zabezpieczeń),
- 2) efektywne i racjonalne zarządzanie adekwatnością kapitałową, tak by poziomy wskaźników TCR i CET1 kształtowały się powyżej wymogów regulacyjnych i nadzorczych,
- 3) angażowanie się w kreowanie nowych standardów w skali rynku,
- 4) przeciwdziałanie cyberzagrożeniom,
- 5) utrzymanie priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów,

- 6) utrzymanie dobrej pozycji płynnościowej oraz stabilnych źródeł finansowania przy jednoczesnym optymalizowaniu kosztów pozyskiwania finansowania,
- 7) wspieranie rozwoju polskiej przedsiębiorczości szczególnie w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka oraz oczekiwanego poziomu adekwatności kapitałowej,
- 8) otoczenie regulacyjne, w tym w szczególności: przygotowywana nowelizacja rekomendacji S podwyższająca wagę ryzyka dla kredytów walutowych, przyjęte w dniu 6 marca 2017 r. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, a także kolejne planowane zmiany regulacji ostrożnościowych zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim.

OCENA RACJONALNOŚCI PROWADZONEJ PRZEZ PKO BANK POLSKI S.A. POLITYKI W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI SPONSORINGOWEJ I CHARYTATYWNEJ

Misją Banku jest wspieranie rozwoju Polski i Polaków, poprzez m.in. wywieranie pozytywnego wpływu na ludzi, firmy i środowisko oraz konsekwentne budowanie wiarygodności marki. Traktując te założenia priorytetowo, PKO Bank Polski S.A. dba, by wszelkie działania sponsoringowe i charytatywne służyły budowaniu wizerunku Banku jako instytucji finansowej godnej zaufania, zaangażowanej społecznie, innowacyjnej i otwartej na rozwój i potrzeby klientów. Bank podejmuje działania w celu budowania i pogłębiania relacji z otoczeniem biznesowym oraz zapewnienia pozytywnego odbioru społecznego marki. Kierunek polityki sponsorskiej i charytatywnej w zakresie upowszechniania historii i tradycji narodowej wpisuje się w treść misji Banku, deklarującej utrzymanie i promowanie jego polskiego charakteru.

Działalność sponsorska Banku prowadzona jest przez komórki Pionu Marketingu i Komunikacji w oparciu o roczny plan działań marketingowych, który jest aktualizowany w okresach kwartalnych. W 2016 roku Bank zrealizował 348 projektów sponsorskich o różnej skali: od ogólnopolskich - komunikowanych w mediach i wspieranych działaniami promocyjnymi, do mniejszych, dedykowanych społecznościom lokalnym. Największy udział w budżecie sponsorskim Banku stanowiły wydatki na wsparcie kultury i projektów biznesowych oraz realizację autorskiego projektu sportowego „PKO Biegajmy razem”.

Działalność sponsorska Banku była prowadzona w 2016 roku w wymienionych niżej obszarach. W każdym z tych obszarów Bank starał się dodatkowo wyróżniać i promować wartości patriotyczne, historyczne oraz doceniać potencjał do promowania polskości.

- KULTURA I SZTUKA - ochrona dziedzictwa narodowego w dziedzinie kultury i sztuki, kultywowanie tradycji;
- EDUKACJA - promocja nauk ścisłych (głównie informatyki, matematyki i ekonomii), wsparcie projektów edukacyjnych mających na celu rozwijanie przedsiębiorczości i promowanie innowacyjności;
- SPORT - zachęcanie do aktywności, wspieranie sportu masowego, w tym biegów często połączonych z akcjami charytatywnymi oraz upamiętniających ważne wydarzenia z historii naszego kraju;
- BIZNES - umacnianie pozycji Banku na rynku finansowym, wspieranie polskich przedsiębiorców, podtrzymywanie i budowanie relacji biznesowych;
- WYDARZENIA ISTOTNE DLA LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI - promowanie wizerunku Banku jako ważnego i aktywnego partnera środowisk biznesowych, samorządów i ośrodków kultury.

Przy podejmowaniu decyzji o realizacji projektu sponsorskiego, Bank bierze pod uwagę - oprócz korzyści wizerunkowych, takich jak wartość ekspozycji marki - także korzyści biznesowe i relacyjne. W celu ich identyfikacji i optymalizacji Pion Marketingu i Komunikacji współpracuje z komórkami biznesowymi. Istotnym elementem realizowanych projektów sponsorskich jest dbałość o aktywny udział przedstawicieli Banku w dyskusjach panelowych, prezentacjach, uroczystościach wręczania nagród. Poprzez merytoryczną aktywność przedstawicieli, Bank umacnia swoją pozycję jako eksperta w obszarze finansów.

Politykę sponsoringową Banku normują „Zasady prowadzenia działalności marketingowej przez PKO Bank Polski S.A.”, przyjęte uchwałą nr 294/C/2015 Zarządu (ze zm.) oraz kilkustopniowy proces opiniowania i akceptowania projektów. Nad racjonalnością polityki sponsorskiej czuwa Komitet ds. Sponsoringu, powołany uchwałą nr 516/C/2012 Zarządu. Proces rozpatrywania ofert sponsorskich jest wnikliwy i racjonalny. Pierwszym etapem jest ocena ekwiwalentności wniosku, dokonywana pod kątem takich wskaźników jak:

- ranga przedsięwzięcia,
- potencjał biznesowy i/lub wizerunkowy,
- wiarygodność organizatora i wysoki poziom realizacji,
- otoczenie biznesowe, w jakim Bank występuje jako sponsor,
- ekwiwalentność korzyści sponsorskich w stosunku do zaangażowanego przez Bank budżetu.

Po dokonaniu oceny ekwiwalentności, pozytywnie rozpatrzone oferty prezentowane są na Komitecie ds. Sponsoringu, w skład którego wchodzi przedstawiciele pionów sprzedaży detalicznej, korporacyjnej i rynków oraz marketingu i PR, co zapewnia wszechstronną weryfikację każdego projektu. W tym procesie szczególnie istotna jest opinia przedstawicieli biznesu, identyfikujących potencjał promowania produktów i usług bankowych oraz budowania relacji klientowskich.

Realizowane projekty sponsorskie są na bieżąco monitorowane, analizowane i oceniane pod kątem właściwego zaangażowania pracowników Banku. Każdy projekt zamyka szczegółowe sprawozdanie z realizacji umowy sponsorskiej.

Działalność charytatywna prowadzona jest na rzecz marki Banku przez Fundację PKO Banku Polskiego. Zakres działalności Fundacji jest określony w Statucie Fundacji, natomiast zasady współpracy Banku i Fundacji reguluje umowa zawarta w dniu 22 maja 2015 roku. Głównym źródłem finansowania celów statutowych Fundacji w roku 2016 były dotacje przyznawane przez Bank na podstawie uchwał Zarządu. Dodatkowe środki pieniężne przekazane zostały Fundacji na podstawie wieloletnich umów i pochodziły z zysku wygenerowanego podczas obrotu bezgotówkowego, dokonywanego przez klientów Inteligo, powiązanego z kartą typu affinity: Dobro procentuje (uruchomioną w 2013).

Celem działań realizowanych przez Fundację w 2016 roku było wspieranie instytucji i obywateli zaangażowanych na rzecz dobra publicznego w obszarach: oświaty, wychowania, pomocy społecznej, ochrony i promocji zdrowia, kultury i sztuki, ochrony środowiska, w tym wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych. Istotnym aspektem była promocja celów społecznych w środowisku bankowym oraz promowanie idei wolontariatu poprzez organizowanie wolontariatu pracowniczego w Banku i pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej Banku.

Działania realizowane były w siedmiu obszarach programowych:

- EDUKACJA - wsparcie nauki, oświaty oraz alternatywnych form edukacji w Polsce;
- TRADYCJA - kultywowanie tradycji, ochrona dziedzictwa historycznego oraz wychowanie w duchu patriotyzmu;

- NADZIEJA - pomoc społeczna, skierowana do osób zagrożonych wykluczeniem, w szczególności poszkodowanych oraz niepełnosprawnych;
- ZDROWIE - ochrona życia i zdrowia oraz profilaktyka zdrowotna;
- KULTURA - ochrona dziedzictwa narodowego w obszarach kultury i sztuki oraz wspieranie twórczości artystycznej młodych polskich artystów, udostępnianej pro bono;
- EKOLOGIA - podejmowanie inicjatyw społecznych nastawionych na upowszechnianie wiedzy w zakresie ochrony środowiska naturalnego, zwłaszcza akwenów wodnych;
- SPORT - zachęcanie do aktywności fizycznej, w szczególności dzieci i młodzieży, jak również propagowanie aktywności fizycznej wśród osób niepełnosprawnych.

W roku 2016 do Fundacji wpłynęły 753 wnioski o przyznanie darowizny pieniężnej na realizację zadań społecznych. Pozytywnie zostały zaopiniowane 402 projekty. Proces decyzyjny polega na rozpatrywaniu każdego wniosku, wpływającego drogą elektroniczną, na posiedzeniu zespołu Fundacji. W przypadku ubiegania się o dotacje powyżej 20 tys. zł., wniosek dodatkowo podlega opiniowaniu przez członków Rady Programowej Fundacji, która odpowiada za racjonalność polityki charytatywnej.

Za pośrednictwem Fundacji przekazywane są także darowizny rzeczowe na rzecz organizacji pozarządowych, w postaci sprzętu IT i mebli wycofywanych z użytku w oddziałach bankowych.

Sprawozdania finansowe oraz sprawozdania Zarządu z działalności Fundacji po każdym roku obrotowym są poddawane ocenie biegłego rewidenta. Zgodnie z zasadą transparentności sprawozdania z działalności Fundacji, prezentujące zrealizowane zadania, publikowane są na stronie internetowej Fundacji.

W najistotniejszych wizerunkowo obszarach, takich jak: kultura, tradycja, edukacja i sport, Bank i Fundacja realizują projekty wspólnie, z dbałością o synergię działań.

Rada Nadzorcza ocenia, że działalność sponsorska i charytatywna Banku i Fundacji prowadzona jest w sposób racjonalny, z dbałością o dobro społeczne. Według oceny Rady Nadzorczej, podjęte w 2016 roku działania w ramach polityki sponsoringowej i charytatywnej, budują pozytywny wizerunek marki Banku, wzmacniają jego dobrą reputację, co w efekcie przekłada się na zadowolenie interesariuszy: klientów, kooperantów, akcjonariuszy, przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej, a także pracowników PKO Banku Polskiego S.A. i Grupy Kapitałowej Banku.

OCENA SPOSOBU WYPEŁNIANIA PRZEZ PKO BANK POLSKI S.A. OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH DOTYCZĄCYCH STOSOWANIA ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO, OKREŚLONYCH W REGULAMINIE GIEŁDY ORAZ PRZEPISACH DOTYCZĄCYCH INFORMACJI BIEŻĄCYCH I OKRESOWYCH PRZEKAZYWANYCH PRZEZ EMITENTÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Zgodnie z zasadą zawartą w pkt II.Z.10.3. Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 Rada Nadzorcza sporządza i przedstawia Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu ocenę sposobu wypełniania przez spółkę obowiązków informacyjnych dotyczących zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA („Regulaminie GPW”) oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia sposób wypełniania przez Bank obowiązków informacyjnych dotyczących zasad ładu korporacyjnego w 2016 roku.

Obowiązki te zostały w 2016 roku wypełnione zgodnie z Regulaminem GPW, jak również wymogami rozporządzenia Ministra Finansów z 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („Rozporządzenie”).

I. Obowiązki informacyjne dotyczące zasad ładu korporacyjnego określone w Regulaminie GPW

Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016

W dniu 13 października 2015 r. Rada GPW przyjęła Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016 („Dobre Praktyki 2016”) obowiązujące od 1 stycznia 2016 r.

Zarząd Banku, jako organ oraz członkowie Zarządu w dniu 8 grudnia 2015 r. przyjęli do stosowania Dobre Praktyki 2016 z zastrzeżeniem, iż rekomendacja zawarta w pkt IV.R.2., dotycząca umożliwienia akcjonariuszom udziału w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej nie będzie stosowana, chyba, że Walne Zgromadzenie dokona odpowiednich zmian w Statucie Banku uprawniających Zarząd do organizacji Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Analogiczną uchwałę, przyjmującą Dobre Praktyki 2016 podjęła Rada Nadzorcza w dniu 28 grudnia 2015 r.

Od 1 stycznia 2016 r. spółki, niezależnie od raportów dotyczących ewentualnego niestosowania zasad szczegółowych zawartych w Dobrych Praktykach 2016, są zobowiązane zamieszczać na stronie internetowej informacje na temat stanu stosowania rekomendacji i zasad szczegółowych zawartych w tym zbiorze.

W związku z powyższym od 1 stycznia 2016 r. na stronie internetowej Banku opublikowana jest informacja na temat stanu stosowania przez Bank rekomendacji i zasad szczegółowych zawartych w Dobrych Praktykach 2016 (<http://www.pkobp.pl/grupa-pko-banku-polskiego/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny/dobre-praktyki-spolek-notowanych-na-gpw-2016/>). Informacja ta sporządzona jest na formularzu ustalonym przez GPW, wskazuje na szczegółowy stan przestrzegania lub nieprzestrzegania każdej z rekomendacji i zasad szczegółowych i jest bezpośrednio wykonaniem zasady z pkt I.Z.1.13.

W celu konieczności stałego monitorowania przestrzegania Dobrych Praktyk 2016 wewnątrz Banku ustalone zostały mechanizmy umożliwiające takie monitorowanie oraz ewentualne opublikowanie odpowiedniego raportu zgodnie z Regulaminem GPW.

W 2016 roku zasady szczegółowe i rekomendacje Dobrych Praktyk 2016 były w Banku przestrzegane za wyjątkiem:

1. Rekomendacji z pkt IV.R.2., dotyczącej umożliwienia akcjonariuszom udziału w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, o czym Bank informuje na stronie internetowej, zgodnie z zasadą wyrażoną w pkt I.Z.1.13.;
2. Incydentalnego nieprzestrzegania zasady szczegółowej określonej w pkt IV.Z.17., zgodnie z którą „Uchwała walnego zgromadzenia w sprawie wypłaty dywidendy warunkowej może zawierać tylko takie warunki, których ewentualne ziszczenie nastąpi przed dniem dywidendy.”

W ramach decyzji w sprawie podziału zysku za 2015 rok Bank nie zastosował niniejszej zasady. Uchwała Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia dotycząca wypłaty dywidendy warunkowej zawierała takie warunki, których ewentualne ziszczenie mogło nastąpić po dniu dywidendy. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku, które odbyło się 30 czerwca 2016 r. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku za 2015 rok, zgodnie z którą wypłata dywidendy miała nastąpić o ile do dnia 8 grudnia 2016 roku (włącznie), spełniłyby się łącznie warunki opisane

w tej uchwale („Spełnienie Warunków Dywidendy”). ZWZ ustaliło dzień 30 września 2016 r., jako dzień dywidendy a dzień 9 grudnia 2016 r., jako najpóźniejszy termin, w którym powinno nastąpić stwierdzenie spełnienia, albo braku Spełnienia Warunków Dywidendy. Terminy wskazane dla ziszczenia się warunków przewidzianych w uchwale zostały oznaczone w sposób umożliwiający Bankowi przeprowadzenie niezbędnych analiz, a także z uwzględnieniem możliwych terminów przedstawienia nowych wymagań nadzorczych w zakresie funduszy własnych oraz określenia ich wpływu na poziomy wskaźników adekwatności kapitałowej ujętych w sprawozdaniu finansowym Banku za 3. kwartał 2016 r, co z kolei było konieczne dla stwierdzenia Spełnienia Warunków Dywidendy lub braku ich spełnienia. Powyższe założenia zdeterminowały oznaczenie terminu wypłaty dywidendy. Termin wypłaty dywidendy nie mógł przypadać wcześniej niż termin, który był miarodajny dla weryfikacji ziszczenia albo nieziszczenia się warunków, od których zależała jej wypłata. Mając to na uwadze, ustalono termin wypłaty dywidendy na dzień 20 grudnia 2016 r.

O niezastosowaniu ww. zasady szczegółowej Bank poinformował raportem w dniu 30 czerwca 2016 r.

II. Obowiązki informacyjne dotyczące zasad ładu korporacyjnego określone w przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych

Zgodnie z Rozporządzeniem Bank zobowiązany jest w rocznym raporcie okresowym zawrzeć, stanowiące wyodrębnioną część tego sprawozdania oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego, które zawiera elementy wskazane w Rozporządzeniu.

Zakres ww. oświadczenia określony został w § 91 ust. 5 pkt 4 Rozporządzenia.

W sprawozdaniu Zarządu z działalności za 2016 rok oświadczenie to zamieszczone jest w rozdziale 8 (strony 93-122) i zawiera wszystkie elementy wymagane Rozporządzeniem.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI RADY NADZORCZEJ JAKO ORGANU SPÓŁKI W 2016 ROKU

1. Informacja o kadencji Rady Nadzorczej i kolejnym roku działalności w kadencji oraz składzie osobowym Rady, pełniących funkcjach w Radzie oraz zmianach w składzie Rady w trakcie roku obrotowego.

Rada Nadzorcza (skład Rady Nadzorczej na 31 grudnia 2016 r.):
(wspólna trzyletnia kadencja rozpoczęta w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r.)

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania/ odwołania
1.	Piotr Sadownik	Przewodniczący Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 14/2016) W dniu 25 lutego 2016 r. Skarb Państwa jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Pana Piotra Sadownika na Przewodniczącego Rady Nadzorczej.
2.	Grażyna Ciurzyńska	Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej	powołana w skład Rady Nadzorczej 30 czerwca 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-5497/2016, uchwała nr 31/2016) W dniu 30 czerwca 2016 r. Skarb Państwa jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Panią Grażynę Ciurzyńską na Wiceprzewodniczącą Rady.
3.	Zbigniew Hajłasz	Sekretarz Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 30 czerwca 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-5497/2016, uchwała nr 32/2016) W dniu 14 lipca 2016 r. Rada Nadzorcza wybrała Pana Zbigniewa Hajłasha na Sekretarza Rady Nadzorczej.
4.	Mirosław Barszcz	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 8/2016)
5.	Adam Budnikowski	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 9/2016)
6.	Wojciech Jasiński	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 11/2016)
7.	Andrzej Kisielewicz	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 12/2016)
8.	Elżbieta Mączyńska - Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej	powołana w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 37/2014)
9.	Janusz Ostaszewski	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-1583/2016, uchwała nr 13/2016)

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej w 2016 r.:

W dniu 25 lutego 2016 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku: Jerzego Górę, Mirosława Czekaja, Piotra Marcza, Marka Mroczkowskiego, Krzysztofa Kiliana oraz Zofię Dzik.

Ponadto Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 25 lutego 2016 r. powołało w skład Rady Nadzorczej Banku: Mirosława Barszcza, Adama Budnikowskiego, Wojciecha Jasińskiego, Andrzeja Kisielewicz, Janusza Ostaszewskiego, Piotra Sadownika oraz Agnieszkę Winnik – Kalembę.

Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Piotra Sadownika na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Banku oraz Agnieszkę Winnik – Kalembę na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej Banku.

W dniu 30 czerwca 2016 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku: Małgorzatę Dec-Kruczkowską oraz Agnieszkę Winnik-Kalembę.

Ponadto Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 30 czerwca 2016 r. powołało w skład Rady Nadzorczej Banku: Grażynę Ciurzyńską oraz Zbigniewa Hajłasza.

Skarb Państwa jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Grażynę Ciurzyńską na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej.

W dniu 14 lipca 2016 r. Rada Nadzorcza wybrała Pana Zbigniewa Hajłasza na Sekretarza Rady Nadzorczej.

2. Informacja o ilości i częstotliwości odbytych posiedzeń Rady Nadzorczej oraz ilości podjętych uchwał.

W 2016 r. Rada Nadzorcza odbyła łącznie 12 protokołowanych posiedzeń w następujących terminach: 27 stycznia, 3 marca, 10 marca, 22 marca, 4 maja, 2 czerwca, 30 czerwca, 14 lipca, 25 sierpnia, 22 września, 3 listopada oraz 15 grudnia.

W 2016 r. Rada Nadzorcza podjęła 110 uchwał.

3. Informacja o obecności członków Rady Nadzorczej na posiedzeniach.

Wszystkie nieobecności członków Rady Nadzorczej na posiedzeniach w 2016 r. zostały usprawiedliwione uchwałami Rady nr: 12/2016, 38/2016, 62/2016, 63/2016, 64/2016, 70/2016, 71/2016, 82/2016 i 87/2016; dotyczyło to nieobecności 6 członków Rady na 6 posiedzeniach Rady.

4. Istotne problemy, którymi zajmowała się Rada Nadzorcza.

W 2016 r. Rada Nadzorcza – poza sprawami dotyczącymi przyjęcia dokumentów na Zwyczajne Walne Zgromadzenie wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz Statutu Banku - zajmowała się m.in.:

1. zatwierdzeniem Strategii PKO Banku Polskiego S.A. na lata 2016 - 2020,
2. planem strategicznym PKO Banku Polskiego S.A. na lata 2016 – 2020,
3. efektywnością kosztową i operacyjną - elementem Strategii PKO Banku Polskiego 2016 -2020,
4. analizą i zatwierdzeniem planu finansowego PKO Banku Polskiego SA na rok 2016, w tym planu kapitałowego PKO Banku Polskiego S.A. na rok 2016 oraz analizą głównych założeń projektu planu finansowego PKO Banku Polskiego S.A. na rok 2017, w tym planu kapitałowego PKO Banku Polskiego S.A. na rok 2017,

5. prognozami makroekonomicznymi i rynkowymi na lata 2017 – 2020, a także przeglądem sytuacji w gospodarce i na rynkach finansowych,
6. pozycją kapitałową PKO Banku Polskiego S.A. na tle wybranych banków europejskich,
7. zasadami wyboru firmy audytorskiej w związku z koniecznością dostosowania dotychczas obowiązujących zasad w tym zakresie do przepisów wspólnotowych dotyczących rewizji finansowej, tj. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2014/56/WE oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014,
8. odnowieniem zlecenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku z dotychczasową firmą audytorską KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa na okres badania i przeglądu sprawozdań finansowych za lata 2017-2019 pod warunkiem uzyskania przez Bank satysfakcjonującej oferty w związku z terminem zakończenia umowy z firmą audytorską KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa na badanie i przegląd sprawozdań finansowych za lata 2015-2016,
9. zatwierdzeniem zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim S.A. oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A.,
10. zatwierdzeniem i nowelizacją Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim S.A.,
11. wynikami badania i oceny nadzorczej wg stanu na 31.12.2015 r. oraz informacją w sprawie aktualizacji oceny BION na koniec I kwartału 2016 r.,
12. emisją listów zastawnych PKO Banku Hipotecznego,
13. zmianami w składzie Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
14. uzupełnieniem składu Komitetu ds. Ryzyka,
15. uzupełnieniem składu Komitetu ds. Wynagrodzeń,
16. powołaniem Komitetu ds. Strategii oraz Przewodniczącego i Członków tego Komitetu, a także przyjęciem Regulaminu tego Komitetu,
17. przyjęciem Regulaminu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego S.A.,
18. zatwierdzeniem Regulaminu Zarządu PKO Banku Polskiego S.A.,
19. zatwierdzeniem Regulaminu Organizacyjnego PKO Banku Polskiego S.A. oraz zatwierdzeniem zmian tego Regulaminu,
20. zmianami w składzie Zarządu Banku oraz ustaleniem wynagrodzeń dla nowo powołanych członków Zarządu Banku, ,
21. oceną funkcjonowania polityki wynagradzania w PKO Banku Polskim S.A.,
22. oceną stosowania przez PKO Bank Polski S.A. Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych,
23. oceną racjonalności prowadzonej przez PKO Bank Polski S.A. polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej,
24. oceną sposobu wypełniania przez PKO Bank Polski S.A. obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego określonych w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych,
25. zmianą „Zasad zmiennych składników wynagrodzeń osób na stanowiskach kierowniczych” oraz Regulaminu zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu,

26. zatwierdzeniem rozliczenia celów MbO za 2015 rok dla członków Zarządu Banku,
27. przyjęciem celów MbO i ich wartości oraz wag dla członków Zarządu na 2016 rok,
28. prezentacją nowej ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami.

Ponadto Rada, w trakcie odbywanych posiedzeń, omawiała m.in. tematy dotyczące:

1. współpracy pomiędzy sektorem bankowym (w tym PKO Bankiem Polskim S.A.) a eAdministracją (Program eID, Rodzina 500+ oraz Cyberbezpieczeństwo),
2. restrukturyzacji sektora węglowego w Polsce,
3. kwestii kredytów walutowych,
4. współpracy PKO Banku Polskiego S.A. z sektorem publicznym,
5. wpływu podatku od aktywów bankowych na PKO Bank Polski S.A. oraz sektor finansowy i gospodarkę,
6. skutków Brexitu.

Tematy omawiane przez Radę Nadzorczą cyklicznie to:

1. sprawozdanie z realizacji strategii PKO Banku Polskiego S.A.,
2. informacja o wyniku finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz wyników PKO Banku Polskiego SA na tle banków konkurencyjnych,
3. informacja Departamentu Audytu Wewnętrznego o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
4. Raport: *Ryzyko modeli w PKO Banku Polskim*,
5. Raport: *Ryzyko kredytowe w PKO Banku Polskim*,
6. Raport: *Ryzyko finansowe w PKO Banku Polskim*,
7. Raport: *Adekwatność kapitałowa w PKO Banku Polskim*,
8. Raport: *Ryzyko operacyjne w PKO Banku Polskim*,
9. Raport: *Ryzyko biznesowe w PKO Banku Polskim*,
10. Raport: *Ryzyko braku zgodności w PKO Banku Polskim*,
11. Raport: *Ryzyko utraty reputacji w PKO Banku Polskim*,
12. Raport: *Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłoszeniu*,
13. Raport: *Jakość ubezpieczeń w PKO Banku Polskim*,
14. informacja w zakresie bezpieczeństwa Banku,
15. informacja o stanie Systemu Informatycznego Banku (SIB),
16. informacja w zakresie stosowania zasad rachunkowości dotyczących bancassurance,
17. syntetyczna informacja na temat oceny bankowych systemów wewnętrznych PKO Banku Polskiego SA,
18. informacja o sytuacji KREDOBANK S.A.

5. Przeprowadzone kontrole.

W 2016 roku w uzasadnionych przypadkach Rada Nadzorcza pozyskiwała dodatkowe informacje/ekspertyzy, przy współudziale doradcy zewnętrznego oraz komórek organizacyjnych Centrali Banku, w zakresie realizowanych w Banku projektów i przeprowadzanych audytów.

6. Informacja na temat dokonanych przez Radę Nadzorczą zmian w składzie Zarządu, zawieszenia członków Zarządu w pełnieniu funkcji i oddelegowania członków Rady do pełnienia funkcji członków Zarządu.

Zmiany w składzie Zarządu w 2016 r.

- W dniu 21 marca 2016 r. Pan Jacek Obłękowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 21 marca 2016 r.
- W dniu 22 marca 2016 r. Pan Jarosław Myjak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 22 marca 2016 r.
- W dniu 2 czerwca 2016 r. Rada Nadzorcza powołała Pana Mieczysława Króla na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu z dniem 6 czerwca 2016 r.
- W dniu 30 czerwca 2016 r. Rada Nadzorcza powołała Pana Makska Kraczkowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu z dniem 4 lipca 2016 r.
- W dniu 14 lipca 2016 r. Rada Nadzorcza powołała Pana Jana Emaryka Rościszewskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu z dniem 18 lipca 2016 r.
- W dniu 5 października 2016 r. Wiceprezes Zarządu PKO Banku Polskiego Piotr Alicki złożył rezygnację z członkostwa w Zarządzie Banku z końcem dnia 30 października 2016 r. Powodem rezygnacji Pana Piotra Alickiego było powołanie na stanowisko Prezesa Zarządu Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.
- W dniu 3 listopada 2016 r. Rada Nadzorcza powołała Pana Janusza Derdę na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu z dniem 1 grudnia 2016 r.

W 2016 r. Rada Nadzorcza nie podejmowała decyzji o zawieszeniu członków Zarządu w pełnieniu funkcji, ani też nie oddelegowała członków Rady Nadzorczej do pełnienia funkcji członków Zarządu.

7. Informacja o wykonaniu uchwał Zgromadzenia odnoszących się do działalności Rady Nadzorczej.

Uchwałą nr 16/2016 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 25 lutego 2016 r. Rada Nadzorcza została upoważniona do sporządzenia tekstu jednolitego statutu PKO Banku Polskiego SA uwzględniającego zmiany, o których mowa w § 1 ww. uchwały.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza w dniu 22 marca 2016 r. podjęła uchwałą nr 37/2016, którą ustaliła tekst jednolity Statutu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej.

Uchwałą nr 26/2016 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 30 czerwca 2016 r. Rada Nadzorcza została upoważniona do sporządzenia tekstu jednolitego statutu PKO Banku Polskiego SA uwzględniającego zmiany, o których mowa w § 1 ww. uchwały.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza w dniu 22 września 2016 r. podjęła uchwałą nr 85/2016, którą ustaliła tekst jednolity Statutu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej.

8. Informacja na temat spełniania przez Członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności.

Zgodnie z punktem II.Z.6 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 Rada Nadzorcza spółki publicznej ocenia, czy istnieją związki lub okoliczności, które mogą wpływać na spełnienie przez danego członka rady kryteriów niezależności. W związku z powyższym Rada Nadzorcza zapoznała się z oświadczeniami w zakresie niezależności złożonymi przez poszczególnych Członków Rady i w dniu 15 grudnia 2016 r. podjęła uchwały:

- którymi przyjęła do wiadomości oświadczenia Pana Piotra Sadownika, Pana Zbigniewa Hajłasza, Pana Mirosława Barszcza, Pana Adama Budnikowskiego, Pana Andrzeja Kisielewicza, Pani Elżbiety Mączyńskiej-Ziemackiej oraz Pana Janusza Ostaszewskiego o spełnieniu kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II.Z.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016. Radzie Nadzorczej nie były znane okoliczności, które mogłyby mieć negatywny wpływ na spełnianie przez ww. osoby kryteriów niezależności, o których mowa powyżej,
- którymi przyjęła do wiadomości oświadczenia Pani Grażyny Ciużyńskiej oraz Pana Wojciecha Jasińskiego o niespełnieniu kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II.Z.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016.

9. Samoocena pracy Rady Nadzorczej.

Na posiedzeniu w dniu 26 stycznia 2017 r. Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego S.A. dokonała samooceny pracy Rady za 2016 r.

Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego S.A. oceniła, że wypełnia swoje obowiązki w sposób staranny i efektywny sprawując stały nadzór nad działalnością i rozwojem Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Zdaniem Rady doświadczenia zawodowe oraz zróżnicowane kompetencje Członków Rady pozwalają na wszechstronne badanie i opiniowanie przedstawianych tematów oraz szeroką reprezentację poglądów w zakresie oceny pracy Zarządu i funkcjonowania PKO Banku Polskiego S.A.

Dokonując oceny współpracy Rady Nadzorczej z Zarządem Banku, Rada pozytywnie oceniła przebieg tej współpracy podkreślając rzetelność i prawidłowość informacji przekazywanych przez Zarząd. Jednocześnie Rada Nadzorcza doceniła reakcje Zarządu na indywidualne zapytania Członków Rady Nadzorczej stawiane również poza posiedzeniami Rady oraz aktywne uczestnictwo Zarządu w posiedzeniach Rady (referowanie wniosków kierowanych do Rady oraz udzielanie stosownych wyjaśnień).

W 2016 r. wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Rady i wykazywali zaangażowanie w prawidłowe wykonywanie swoich obowiązków, a prowadzone dyskusje uwzględniały ocenę bieżącej sytuacji spółki, zmian rynkowych oraz dobrych praktyk i standardów. W 2016 r. Rada Nadzorcza realizowała zadania regulaminowe, dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Rady Nadzorczej charakteryzował wysoki poziom merytoryczny.

Liczba i czas trwania posiedzeń, a także dostęp do zasobów były wystarczające, aby umożliwić Radzie Nadzorczej wywiązywanie się w pełni z jej obowiązków, a dokumenty opracowywane dla Rady Nadzorczej zawierały istotne informacje i były przygotowywane na spotkania z odpowiednim wyprzedzeniem.

Wartość merytoryczną materiałów przekazywanych na posiedzenia Rady Nadzorczej oceniono wysoko.

10. Inne informacje o pracach Rady.

W 2016 r. w Banku działały: Komitet ds. Wynagrodzeń, Komitet ds. Ryzyka, Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz Komitet ds. Strategii. Sprawozdania roczne z działalności ww. Komitetów stanowią odpowiednio załączniki nr 1, 2, 3 i 4 do niniejszego Sprawozdania.

Warszawa, 18.05.2017 r.

Załącznik nr 1

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU DS. WYNAGRODZEŃ
W 2016 R

1. Podstawa prawna:

1. Komitet ds. Wynagrodzeń został ustanowiony uchwałą nr 52/2011 Rady Nadzorczej z dnia 2 listopada 2011 r. (z późniejszymi zmianami) w celu wspierania Rady Nadzorczej w wykonywaniu jej statutowych obowiązków oraz zadań wynikających z przepisów prawa, w szczególności w zakresie ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, zasad wynagradzania oraz wynagrodzenia członków Zarządu. Komitet działa zgodnie z Regulaminem Komitetu ds. Wynagrodzeń, który określa cele działania, organizację, tryb funkcjonowania i zadania Komitetu.
2. Sprawozdanie sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 Regulaminu Komitetu ds. Wynagrodzeń, stanowiącego załącznik do uchwały nr 40/2015 Rady Nadzorczej z dnia 16 grudnia 2015 r.

2. Skład Komitetu w 2016 r.:

Skład Komitetu ds. Wynagrodzeń według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Piotr Sadownik	Przewodniczący Komitetu
Grażyna Ciurzyńska	powołana w dniu 14 lipca 2016 r na Członka Komitetu, a w dniu 3 listopada 2016 r. na Wiceprzewodniczącą Komitetu
Wojciech Jasiński	Członek Komitetu
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu

Zmiany w składzie Komitetu ds. Wynagrodzeń w 2016 r.

(skład Komitetu w okresie od 1 stycznia - 25 lutego 2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Małgorzata Dec-Kruczkowska	Przewodnicząca Komitetu
Jerzy Góra	Wiceprzewodniczący Komitetu
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu
Marek Mroczkowski	Członek Komitetu

(skład Komitetu w okresie 3 marca - 30 czerwca 2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Piotr Sadownik	Przewodniczący Komitetu
Małgorzata Dec - Kruczkowska	Członek Komitetu
Wojciech Jasiński	Członek Komitetu

Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu
Agnieszka Winnik - Kalemba	Członek Komitetu

3. Liczba posiedzeń Komitetu w 2016 r.:

W 2016 r. odbyło się 5 posiedzeń Komitetu ds. Wynagrodzeń. Posiedzenia odbyły się w dniach: 4 maja, 2 czerwca, 30 czerwca, 14 lipca, 3 listopada. Ilość Członków Komitetu ds. Wynagrodzeń uczestniczących w jego obradach w 2016 r. umożliwiła prawidłowy przebieg wszystkich posiedzeń Komitetu.

4. Tematyka prac Komitetu

Komitet ds. Wynagrodzeń – w wyniku dokonanej analizy:

1) zaopiniował Radzie Nadzorczej:

- pozytywne rozliczenie celów MbO za 2015 rok dla członków Zarządu Banku zgodnie z przedłożonymi propozycjami rozliczeń,
- propozycję celów MbO i ich wartości oraz wag dla członków Zarządu na 2016 r.,
- przyjęcie zmian w „Zasadach zmiennych składników wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku” polegających na rezygnacji z ustalania stopy godziwej w oparciu o konkretnego produkty Banku na rzecz wprowadzenia stałej i jednocześnie elastycznej formy ustalania stopy godziwej odroczonego wynagrodzenia zmiennego,

2) zarekomendował Radzie Nadzorczej w wyniku analizy, w trakcie której oceniono, że nie wystąpiły przesłanki uzasadniające redukcję odroczonego wynagrodzenia zmiennego za lata 2012-2014 przyznawanego członkom Zarządu w 2016 r. w formie składnika gotówkowego i w formie instrumentu finansowego - podjęcie decyzji o niestosowaniu redukcji odroczonego wynagrodzenia zmiennego za lata 2012-2014 przyznawanego członkom Zarządu w 2016 roku,

Jednocześnie Komitet ds. Wynagrodzeń:

- 1) po zapoznaniu się z przedstawioną przez Prezesa Zarządu informacją nt. wysokości zmiennych składników wynagrodzeń wypłacanych w 2016 r. osobom zatrudnionym na stanowiskach kierowniczych w rozumieniu Regulaminu zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze i osobom przejętym z Nordea Bank Polska, z którymi pracodawca zawarł umowy w sprawie odroczenia i zatrzymania wynagrodzenia zmiennego za lata 2012-2014 – nie wniósł uwag do planowanych wypłat,
- 2) po zapoznaniu się z przedstawioną przez Prezesa Zarządu informacją oraz w wyniku dokonania przeglądu wysokości wynagrodzeń zasadniczych, a także biorąc pod uwagę wpływ planowanych wypłat zmiennych składników wynagrodzeń na profil ryzyka Banku oraz na długotrwałe plany rozwoju i brak przesłanek uzasadniających decyzję o obniżeniu wypłat wynagrodzeń zmiennych nie wniósł uwag do planowanych

wypłat członkom Zarządu w 2016 r. i styczniu 2017 r. zmiennych składników wynagrodzeń za lata 2012-2015 oraz do wysokości wynagrodzeń zasadniczych członków Zarządu oraz zarekomendował Radzie Nadzorczej podjęcie stosownych uchwał w powyższych sprawach.

Ponadto Komitet ds. Wynagrodzeń:

- w wyniku dokonanej analizy przyjął projekt raportu „Ocena funkcjonowania polityki wynagradzania w PKO Banku Polskim” oraz zarekomendował Radzie Nadzorczej przyjęcie raportu zgodnego z projektem w celu przedłożenia Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu,
- zapoznał się z prezentacją opisującą tryb wdrożenia w PKO Banku Polskim zasad ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami,
- zarekomendował Radzie Nadzorczej ustalenie zasadniczego miesięcznego wynagrodzenia brutto Wiceprezesów Zarządu powołanych przez Radę Nadzorczą w 2016 r.,
- przedyskutował wstępną propozycję katalogu celów MbO dla Członków Zarządu na 2017 r.,
- powołał Panią Grażynę Ciurzyńską do pełnienia funkcji Wiceprzewodniczącej Komitetu ds. Wynagrodzeń.

5. Ocena efektywności pracy Komitetu ds. Wynagrodzeń

Komitet ds. Wynagrodzeń dokonał oceny efektywności pracy Komitetu w 2016 r. na posiedzeniu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA w dniu 26 stycznia 2017 r.

Komitet ds. Wynagrodzeń ocenił, że Członkowie Komitetu posiadają odpowiednie kompetencje i doświadczenie pozwalające na efektywne sprawowanie funkcji Członka Komitetu ds. Wynagrodzeń.

W 2016 r. Komitet ds. Wynagrodzeń realizował zadania regulaminowe dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Wszyscy Członkowie Komitetu ds. Wynagrodzeń aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach, a prowadzone dyskusje uwzględniały ocenę bieżącej sytuacji spółki, zmian rynkowych, dobrych praktyk i standardów – w celu efektywnej oceny i doskonalenia polityki wynagradzania. Liczba i czas trwania posiedzeń były wystarczające, aby umożliwić Komitetowi wywiązywanie się w pełni z jego obowiązków.

Współpraca Komitetu ds. Wynagrodzeń z Zarządem układała się pozytywnie; Komitet reagował na otrzymane informacje w sposób konstruktywny w celu zapewnienia przejrzystości i poprawności procesu komunikacji w przyszłości.

Warszawa, 2017.03.02

Załącznik nr 2

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMITETU DS. RYZYKA RADY NADZORCZEJ
W 2016 R.

1. Podstawa prawna:

- Komitet ds. Ryzyka Rady Nadzorczej, zwany dalej „Komitetem ds. Ryzyka” został powołany uchwałą Rady Nadzorczej nr 35/2015 z dnia 4 listopada 2015 r.,
- Sprawozdanie z działalności Komitetu ds. Ryzyka sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 regulaminu Komitetu stanowiącego załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 38/2015 z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie regulaminu Komitetu ds. Ryzyka.

2. Skład Komitetu ds. Ryzyka w 2016 r.

Skład Komitetu ds. Ryzyka wg stanu na 31.12.2016 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Andrzej Kisielewicz	Przewodniczący Komitetu ds. Ryzyka
Grażyna Ciurzyńska	Wiceprzewodnicząca Komitetu ds. Ryzyka
Adam Budnikowski	Członek Komitetu ds. Ryzyka
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu ds. Ryzyka

Zmiany w składzie Komitetu ds. Ryzyka w 2016 r.

(Skład Komitetu ds. Ryzyka od 1.01.2016 r. do 25.02.2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Jerzy Góra	Przewodniczący Komitetu ds. Ryzyka
Mirosław Czekaj	Członek Komitetu ds. Ryzyka
Zofia Dzik	Członek Komitetu ds. Ryzyka
Krzysztof Kilian	Członek Komitetu Ryzyka
Piotr Marczak	Członek Komitet ds. Ryzyka

(Skład Komitetu ds. Ryzyka od 3.03.2016 r. do 30.06.2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Andrzej Kisielewicz	Przewodniczący Komitetu ds. Ryzyka
Adam Budnikowski	Członek Komitetu ds. Ryzyka
Małgorzata Dec-Kruczkowska	Członek Komitetu ds. Ryzyka
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu ds. Ryzyka

(Skład Komitetu ds. Ryzyka od 30.06.2016 r. do 22.09.2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Andrzej Kisielewicz	Przewodniczący Komitetu ds. Ryzyka
Adam Budnikowski	Członek Komitetu ds. Ryzyka
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu ds. Ryzyka

3. Informacja o posiedzeniach Komitetu ds. Ryzyka w 2016 r.:

W 2016 r. Komitet ds. Ryzyka w ramach realizacji swoich zadań regulaminowych odbył 4 posiedzenia (22 marca, 30 czerwca, 22 września i 15 grudnia). Ilość Członków Komitetu ds. Ryzyka uczestniczących w poszczególnych posiedzeniach Komitetu ds. Ryzyka w 2016 r. umożliwiła prawidłowy przebieg wszystkich posiedzeń Komitetu ds. Ryzyka w 2016 r.

Na posiedzenia Komitetu ds. Ryzyka byli zapraszani i uczestniczyli: Prezes Zarządu, Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Finansów i Rachunkowości, Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Zarządzania Ryzykiem oraz Dyrektor Pionu Ryzyka Bankowego, Dyrektor Departamentu Audytu Wewnętrznego i Dyrektor Departamentu Zgodności.

4. Tematyka prac Komitetu ds. Ryzyka:

W 2016 r. najważniejszymi tematami prac Komitetu ds. Ryzyka były kwestie związane z:

- 4.1 monitorowaniem zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA, w tym:
 1. analizą i opiniowaniem okresowych raportów w zakresie zarządzania ryzykiem, w tym dotyczących: ryzyka kredytowego, ryzyka finansowego, ryzyka operacyjnego i ryzyka biznesowego,
 2. analizą i opiniowaniem okresowych raportów dotyczących ryzyka braku zgodności w PKO Banku Polskim SA oraz ryzyka utraty reputacji w PKO Banku Polskim SA,
 3. opiniowaniem strategii zarządzania ryzykiem,
 4. monitorowaniem poziomu ryzyka modeli w PKO Banku Polskim SA, w tym analizą i opiniowaniem raportu rocznego dotyczącego ryzyka modeli, a także informacją w sprawie dostosowania PKO Banku Polskiego SA do Rekomendacji W dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach,
- 4.2 opiniowaniem zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, a także analizowaniem i opiniowaniem okresowych raportów dotyczących adekwatności kapitałowej.
- 4.3 oceną działań Banku podejmowanych w kierunku niwelowania ryzyk poprzez ubezpieczenia majątkowe Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku oraz prokurentów.

5. Opis prac Komitetu ds. Ryzyka.

5.1. Monitorowanie zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA.

1. Bieżący monitoring zarządzania ryzykiem.

Komitet ds. Ryzyka, w cyklach kwartalnych, analizował i opiniował raporty w zakresie ryzyka: kredytowego, finansowego, operacyjnego i biznesowego, które następnie były przedmiotem obrad posiedzeń Rady Nadzorczej.

Komitet ds. Ryzyka na bieżąco monitorował poziom ryzyka na podstawie informacji zawartych w comiesięcznych opracowywanych na potrzeby Komitetu przez Pion Ryzyka Bankowego.

Ponadto Komitet ds. Ryzyka w cyklach kwartalnych analizował raport dotyczący ryzyka braku zgodności, a w cyklach półrocznych analizował raport dotyczący ryzyka utraty reputacji, które następnie były omawiane przez Radę Nadzorczą.

W ramach bieżącego monitoringu zarządzania ryzykiem Komitet ds. Ryzyka wspólnie z Komitetem Audytu w dniu 15 grudnia 2016 r. odbył spotkanie z Dyrektorem Pionu Ryzyka Bankowego – bez udziału członków Zarządu – w trakcie, którego zapoznał się z przekazanymi przez Dyrektora informacjami dotyczącymi:

- bieżącego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyk w Banku, tj. ryzyka kredytowego, ryzyka stopy procentowej, ryzyka operacyjnego oraz ryzyka adekwatności kapitałowej,
- głównych wyzwań stojących przed zarządzaniem ryzykiem, wskazując m.in. na wyzwania regulacyjne zarówno na poziomie polskim jak i europejskim oraz wyzwania związane z cyber bezpieczeństwem.

5.2 Opiniowanie strategii zarządzania ryzykiem.

Komitet ds. Ryzyka, po przeanalizowaniu zakresu wprowadzanych zmian, pozytywnie zaopiniował Radzie Nadzorczej:

- 1) w dniu 22 marca 2016 r. Strategię zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA stanowiącą załącznik do uchwały nr 80/A/2016 Zarządu z dnia 23 lutego 2016 r. w sprawie tej strategii uwzględniającą zmiany polegające na podwyższeniu strategicznego limitu tolerancji dla łącznego współczynnika kapitałowego oraz współczynnika Tier 1, w związku z wymogami rekomendacji KNF dotyczącymi bufora zabezpieczającego oraz indywidualnie nałożonego na Bank domiaru kapitałowego na ryzyko walutowych kredytów hipotecznych i wprowadzeniu nowego strategicznego limitu tolerancji w zakresie miar adekwatności kapitałowej – wskaźnika dźwigni, w celu uwzględnienia wymogów wynikających z pakietu CRR/CRD IV,
- 2) w dniu 30 czerwca 2016 r. zmiany w Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA wprowadzone uchwałą nr 274/A/2016 Zarządu z dnia 21 czerwca 2016 r. zmieniającą uchwałę w sprawie strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA uwzględniającą zmianę dotyczącą określenia w strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA maksymalnego poziomu wskaźnika Dtl ekspozycji kredytowych z zabezpieczeniem hipotecznym,
- 3) w dniu 22 września 2016 r. zmiany w Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA wprowadzone uchwałą nr 437/A/2016 Zarządu z dnia 13 września 2016 r. zmieniającą uchwałę w sprawie strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA uwzględniającą zmiany związane z realizacją zaleceń KNF w zakresie wyróżnienia w ramach ryzyka kredytowego ryzyka korekty wyceny instrumentów pochodnych z

tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CVA) oraz zmiany związane z wyróżnieniem ryzyka postępowania (conduct risk),

- 4) w dniu 15 grudnia 2016 r. Strategię zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA stanowiącą załącznik do uchwały nr 597/A/2016 Zarządu z dnia 7 grudnia 2016 r. w sprawie tej strategii uwzględniającą zmiany związane z dostosowaniem Banku do postanowień Rekomendacji C dotyczącej zarządzania ryzykiem koncentracji.

5.3 Monitorowanie poziomu ryzyka modeli w PKO Banku Polskim SA.

Komitet ds. Ryzyka przeanalizował i zaopiniował raport roczny dotyczący ryzyka modeli w PKO Banku Polskim SA wg stanu na koniec 2015 r., który następnie był przedmiotem obrad posiedzenia Rady Nadzorczej.

Ponadto Komitet ds. Ryzyka przyjął informację w sprawie dostosowania PKO Banku Polskiego SA do Rekomendacji W dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach po uzyskaniu potwierdzenia, iż wszystkie działania dostosowawcze określone na etapie badania luki zostały zrealizowane oraz po analizie tej Informacji i uzyskaniu wyjaśnień odnośnie wartości strategicznego limitu tolerancji na ryzyko modeli.

5.4 Opiniowanie zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA , a także analiza i opiniowanie okresowych raportów dotyczących adekwatności kapitałowej.

Komitet ds. Ryzyka, po przeanalizowaniu, pozytywnie zaopiniował Radzie Nadzorczej:

- 1) w dniu 22 marca 2016 r. Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego stanowiące załącznik do uchwały nr 128/A/2016 Zarządu z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego uwzględniające zmiany wartości progowych dla miar adekwatności kapitałowej, które zostały określone na poziomach powyżej zaktualizowanych limitów strategicznych, odzwierciedlających stanowisko KNF z grudnia 2015 r. w sprawie polityki dywidendowej za rok 2015,
- 2) w dniu 15 grudnia 2016 r. Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA” stanowiące załącznik do uchwały nr 598/A/2016 Zarządu z dnia 7 grudnia 2016 r. w sprawie zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. uwzględniające zmiany związane z dostosowaniem Banku do postanowień Rekomendacji C dotyczącej zarządzania ryzykiem koncentracji.

Komitet ds. Ryzyka, w cyklach kwartalnych, analizował i opiniował raport w zakresie adekwatności kapitałowej, który następnie był omawiany przez Radę Nadzorczą.

5.5 Ocena działań Banku podejmowanych w kierunku niwelowania ryzyk poprzez ubezpieczenia majątkowe Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku oraz prokurentów.

W ramach działań związanych z opiniowaniem rozwiązań dotyczących ograniczania ryzyka prowadzonej działalności przy wykorzystaniu ubezpieczeń majątkowych Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej Członków

organów Banku i prokurentów Komitet ds. Ryzyka zapoznał się z materiałem dotyczącym Oceny działań Banku podejmowanych w kierunku niwelowania ryzyk poprzez ubezpieczenia majątkowe Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku oraz prokurentów, w tym najistotniejszymi zadaniami zrealizowanymi w okresie ostatnich 12 miesięcy oraz najważniejszymi zadaniami zaplanowanymi na 2017 r.

5.6 Plan pracy Komitetu ds. Ryzyka na 2017 r.

Na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 2016 r. Komitet ds. Ryzyka przyjął Ramowy Plan pracy Komitetu ds. Ryzyka na 2017 r.

6 Ocena efektywności pracy Komitetu ds. Ryzyka w 2016 r.

Komitet ds. Ryzyka dokonał oceny efektywności pracy Komitetu w 2016 r. na posiedzeniu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA w dniu 26 stycznia 2017 r.

Komitet ds. Ryzyka ocenił, że Członkowie Komitetu ds. Ryzyka posiadają odpowiednie kompetencje i doświadczenie pozwalające na efektywne sprawowanie funkcji Członka Komitetu ds. Ryzyka.

W 2016 r. wszyscy Członkowie Komitetu ds. Ryzyka aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Komitetu ds. Ryzyka i wykazywali wysokie zaangażowanie dla prawidłowego wykonywania swoich obowiązków.

Liczba i czas trwania posiedzeń, a także dostęp do zasobów były wystarczające, aby umożliwić Komitetowi ds. Ryzyka wywiązywanie się w pełni z jego obowiązków.

W 2016 r. Komitet ds. Ryzyka realizował zadania regulaminowe, dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Komitetu ds. Ryzyka charakteryzował wysoki poziom merytoryczny.

Współpraca Komitetu ds. Ryzyka z Zarządem oraz innymi, kluczowymi osobami w Banku układała się pozytywnie; Komitet ds. Ryzyka reagował na otrzymane informacje w sposób konstruktywny w celu zapewnienia przejrzystości i poprawności procesu komunikacji w przyszłości.

W 2016 r. wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA, w tym członkowie Komitetu ds. Ryzyka złożyli oświadczenia dotyczące spełniania kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II. Z.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały nr 26/1413/2015 Rady Giełdy.

Warszawa, 2017.03.02

Załącznik nr 3

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMITETU AUDYTU RADY NADZORCZEJ
W 2016 R.

1. Podstawa prawna:

- Komitet Audytu Rady Nadzorczej, zwany dalej „Komitetem Audytu” został ustanowiony uchwałą Rady Nadzorczej nr 44/2006 z dnia 30 listopada 2006 r. (z późniejszymi zmianami),
- Sprawozdanie z działalności Komitetu Audytu sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 regulaminu Komitetu stanowiącego załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 39/2015 z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie regulaminu Komitetu Audytu.

2. Skład Komitetu Audytu w 2016 r.

Skład Komitetu Audytu wg stanu na 31.12.2016 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Zbigniew Hajłasz	Przewodniczący Komitetu Audytu
Grażyna Ciurzyńska	Wiceprzewodnicząca Komitetu Audytu
Andrzej Kisielewicz	Członek Komitetu Audytu
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu Audytu
Piotr Sadownik	Członek Komitetu Audytu

Zmiany w składzie Komitetu Audytu w 2016 r.

(Skład Komitetu Audytu od 1.01.2016 r. do 25.02.2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Mirosław Czekaj	Przewodniczący Komitetu Audytu
Zofia Dzik	Wiceprzewodnicząca Komitetu Audytu
Krzysztof Kilian	Członek Komitetu Audytu
Piotr Marczak	Członek Komitetu Audytu

(Skład Komitetu Audytu od 3.03.2016 r. do 30.06.2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Mirosław Barszcz	Przewodniczący Komitetu Audytu
Małgorzata Dec-Kruczkowska	Wiceprzewodnicząca Komitetu Audytu
Andrzej Kisielewicz	Członek Komitetu Audytu
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu Audytu
Piotr Sadownik	Członek Komitetu Audytu

Agnieszka Winnik-Kalemba	Członek Komitetu Audytu
--------------------------	-------------------------

(Skład Komitetu Audytu od 30.06.2016 r. do 25.08.2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Mirosław Barszcz	Przewodniczący Komitetu Audytu
Andrzej Kisielewicz	Członek Komitetu Audytu
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu Audytu
Piotr Sadownik	Członek Komitetu Audytu

(Skład Komitetu Audytu od 25.08.2016 r. do 3.11.2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Mirosław Barszcz	Przewodniczący Komitetu Audytu
Grażyna Ciurzyńska	Członek Komitetu Audytu
Andrzej Kisielewicz	Członek Komitetu Audytu
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu Audytu
Piotr Sadownik	Członek Komitetu Audytu

(Skład Komitetu Audytu od 3.11.2016 r. do 14.12.2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Mirosław Barszcz	Przewodniczący Komitetu Audytu
Grażyna Ciurzyńska	Wiceprzewodnicząca Komitetu Audytu
Andrzej Kisielewicz	Członek Komitetu Audytu
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu Audytu
Piotr Sadownik	Członek Komitetu Audytu

W dniu 14 grudnia 2016 r. Przewodniczący Komitetu Audytu Mirosław Barszcz złożył rezygnację z pełnienia funkcji Przewodniczącego Komitetu Audytu oraz Członka Komitetu Audytu.

W dniu 15 grudnia 2016 r. Rada Nadzorcza powołała Sekretarza Rady Nadzorczej Zbigniewa Hajłasza do pełnienia funkcji Członka Komitetu Audytu, a następnie do pełnienia funkcji Przewodniczącego Komitetu Audytu.

3. Informacja o posiedzeniach Komitetu Audytu w 2016 r.:

W 2016 r. Komitet Audytu w ramach realizacji swoich zadań regulaminowych odbył 8 posiedzeń (27 stycznia, 3 marca i 22 marca, 4 maja, 2 czerwca, 25 sierpnia, 3 listopada i 15 grudnia). Ilość Członków Komitetu Audytu

uczestniczących w poszczególnych posiedzeniach Komitetu Audytu w 2016 r. umożliwiła prawidłowy przebieg wszystkich posiedzeń Komitetu Audytu w 2016 r.

Na posiedzenia Komitetu Audytu byli zapraszani i uczestniczyli: Prezes Zarządu, Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Finansów i Rachunkowości, Wiceprezes Zarządu nadzorujący Obszar Zarządzania Ryzykiem oraz Dyrektor Departamentu Audytu Wewnętrznego i Dyrektor Departamentu Zgodności.

Komitet Audytu w trakcie posiedzeń w 2016 r. odbył spotkania - bez udziału członków Zarządu - z Dyrektorami: Pionu Ryzyka Bankowego, Departamentu Audytu Wewnętrznego, Departamentu Prawnego i Departamentu Zgodności oraz z audytorem zewnętrznym.

Komitet pracował w oparciu o Plan pracy Komitetu Audytu na 2016 r.

4. Tematyka prac Komitetu Audytu:

W 2016 r. najważniejszymi tematami prac Komitetu Audytu były kwestie związane z:

4.1 Rachunkowością i sprawozdawczością, w tym:

1. przeglądem okresowych i rocznych sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (jednostkowych i skonsolidowanych), tj. za 2015 r., I kwartał 2016 r., I półrocze 2016 r. i za 3 kwartały 2016 r.,
2. przeglądem stopnia realizacji rekomendacji audytora dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego oraz rekomendacji z lat poprzednich pozostałych do realizacji,
3. przyjęciem rekomendacji audytora zewnętrznego dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 r. oraz sposobu realizacji rekomendacji,
4. przeglądem nowych regulacji zewnętrznych mających wpływ na sposób prowadzenia rachunkowości i sprawozdawczości finansowej Banku.

4.2 Działalnością audytu wewnętrznego Banku, w tym:

1. monitorowaniem skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku w 2015 r.,
2. realizacją Planu audytów wewnętrznych Banku na 2015 i 2016 r. i wynikami przeprowadzonych przez Departament Audytu Wewnętrznego audytów,
3. projektem planu audytów wewnętrznych na rok 2017 oraz projektem planu trzyletniego audytów wewnętrznych na lata 2017 - 2019,
4. przeglądem działania Departamentu Audytu Wewnętrznego w świetle posiadanych zasobów,
5. monitorowaniem poziomu wynagrodzeń dyrektora i pracowników Departamentu Audytu Wewnętrznego.

4.3 Bieżącym monitorowaniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

1. analizą bieżącego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyk w Banku,
2. wyzwaniem stojącymi przed zarządzaniem ryzykiem.

4.4 Monitorowaniem skuteczności systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz działalności Departamentu Zgodności, w tym:

- 1 przeglądem skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z regulacjami,
- 2 monitorowaniem poziomu wynagrodzeń dyrektora i pracowników Departamentu Zgodności.

4.5 Współpracą z audytorem zewnętrznym, w tym:

1. monitoringiem niezależności i obiektywizmu biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (rotacją kluczowych członków zespołu oraz wynagrodzeń),
2. oświadczeniem o niezależności audytora zewnętrznego oraz informacją o wynagrodzeniach audytora z tytułu zadań audytowych i pozaaudytowych,
3. zmianą umowy o badanie sprawozdania finansowego i przegląd skróconego sprawozdania finansowego,
4. rekomendacją zasad wyboru firmy audytorskiej,
5. rekomendacją odnowienia zlecenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku,
6. przyjęciem rekomendacji audytora zewnętrznego dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 r. oraz sposobem realizacji rekomendacji

4.6 Realizacją zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego

4.7 Podziałem zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętym w 2015 roku oraz niepodzielonym zyskiem z lat ubiegłych oraz Polityką dywidendową PKO Banku Polskiego SA

4.8 Kwestiami prawnymi o istotnym znaczeniu dla Banku.

5. Opis prac Komitetu Audytu

5.1. Rachunkowość i sprawozdawczość

1. przegląd okresowych i rocznych sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (jednostkowych i skonsolidowanych)

W ramach dokonywanego przeglądu okresowych i rocznych sprawozdań finansowych Banku (jednostkowych i skonsolidowanych) Komitet Audytu koncentrował się głównie na:

- 1) analizie wyników finansowych osiągniętych przez PKO Bank Polski SA i Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w poszczególnych okresach, ze szczególnym uwzględnieniem najważniejszych wydarzeń mających wpływ na funkcjonowanie i wyniki finansowe Grupy Kapitałowej Banku,
- 2) wynikach dokonanego przez audytora badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2015 r. oraz I kwartał 2016 r., I półrocze 2016 r. i za 3 kwartały 2016 r. oraz uzyskaniu potwierdzenia spełnienia przez Bank wymogów formalnoprawnych w ww. Sprawozdaniach, tj. ich zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, a w zakresie nieuregulowanym przez ww. Standardy, zgodności z przepisami Ustawy o rachunkowości z wykorzystaniem najlepszych praktyk rynkowych.

Komitet Audytu, po zapoznaniu się ze Sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 r. oraz Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku

Polskiego SA za rok zakończony 31 grudnia 2015 r., wynikami z przeglądu tych sprawozdań przez audytora i przeprowadzeniu na ich temat dyskusji oraz mając na uwadze wystawioną przez audytora opinię bez zastrzeżeń, zarekomendował Radzie Nadzorczej pozytywne zaopiniowanie: Sprawozdania finansowego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku oraz Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku.

Komitet Audytu po:

- zapoznaniu się ze śródrocznym sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2016 r., wynikami z przeglądu tych sprawozdań przez audytora oraz przeprowadzonej dyskusji, przyjął ww. sprawozdania,
 - przeprowadzeniu przeglądu przyjął Raport Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I kwartał 2016 r. oraz Raport Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za III kwartał 2016 r.
2. przegląd stopnia realizacji rekomendacji (z lat poprzednich pozostałych do realizacji, tj. 2009-2012) audytora dla Zarządu z badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA.
- W ramach analizy stopnia realizacji ww. rekomendacji dla Zarządu z badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA, Komitet Audytu koncentrował się na monitoringu rekomendacji pozostającej w trakcie realizacji.
3. przyjęcie rekomendacji audytora zewnętrznego dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 r. oraz sposobu realizacji rekomendacji.
- W ramach analizy Rekomendacji audytora zewnętrznego dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 roku oraz sposobu realizacji rekomendacji Komitet Audytu uzyskał informacje odnośnie ilości sformułowanych przez audytora rekomendacji, ich zakresu przedmiotowego oraz stopnia realizacji rekomendacji, w tym tych o najwyższym poziomie istotności, pozostających do realizacji. Komitet Audytu przyjął Rekomendacje audytora zewnętrznego dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2015 roku oraz sposób realizacji rekomendacji.
4. przegląd nowych regulacji zewnętrznych mających wpływ na sposób prowadzenia rachunkowości i sprawozdawczości finansowej Banku

Komitet Audytu w ramach ww. przeglądu zapoznał się z informacjami dotyczącymi:

- KIMFS 21 „Opłaty publiczne”, stanowiącego interpretację standardu 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”, obowiązującego dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 r., w aspekcie ujmowania w rachunku zysków i strat kosztów ponoszonych przez Bank na rzecz BFG,
- zmiany do MSR 27 „Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe”, zmiany MSR/MSSF w zakresie tzw. ulepszeń dotyczących lat 2010 -2012 (MSSF 3; MSSF8, MSR 24,) oraz lat 2012 - 2014 (MSSF 5, MSSF 7, MSR 34) oraz zmiany do MSSF, które nie weszły jeszcze w życie i nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, tj. MSSF 9, MSSF 15 i MSSF 16.

Komitet Audytu przyjął Informacje:

- 1) o działaniach podjętych przez Bank w związku z opinią ESMA w sprawie stosowania wymogów MSSF w odniesieniu do ujęcia opłat na rzecz systemu gwarantowania depozytów,

- 2) na temat możliwości zastosowania w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku metody praw własności do wyceny akcji i udziałów jednostek podporządkowanych w związku ze zmianą MSR 27 „Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe”,
 - 3) na temat stosowania zasad rachunkowości dotyczących bancassurance za IV kwartał 2015 r. oraz I i II kwartał 2016 r.
- oraz zapoznał się z Informacją o sposobie ujęcia opłaty rocznej i ostrożnościowej na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w związku z interpretacją KIMSF 21 „Opłaty publiczne”.

5.2. Działalność audytu wewnętrznego Banku

1. Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w 2015 r.

W 2016 r. Komitet Audytu zapoznał się z przygotowaną przez Departament Audytu Wewnętrznego (DAW) informacją o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej za 2015 r. w tym opinią tego Departamentu, iż nie stwierdzono znaczących słabości w systemie stanowienia ładu korporacyjnego, zarządzania ryzykiem oraz kontroli wewnętrznej, które mogłyby zagrozić realizacji przez Bank jego celów strategicznych wydaną na podstawie wyników audytów i inspekcji przeprowadzonych przez DAW w ciągu całego roku 2015.

2. Realizacja Planu audytów wewnętrznych Banku na 2016 r. i wyniki przeprowadzonych przez DAW audytów. Projekt planu audytów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA na rok 2017 oraz planu trzyletniego audytów wewnętrznych w PKO Banku Polskim na lata 2017-2019.

Komitet Audytu - w cyklach kwartalnych - omawiał stan realizacji Planu audytów wewnętrznych Banku na 2016 r. oraz wyniki przeprowadzonych przez DAW audytów.

Komitet Audytu - po dokonaniu analizy projektu planu audytów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA na rok 2017 oraz planu trzyletniego audytów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA na lata 2017-2019 - pozytywnie zaopiniował ww. projekty planów audytów.

3. Przegląd działania DAW w świetle posiadanych zasobów.

W trakcie analizy materiału dotyczącego Przeglądu działania DAW w świetle posiadanych zasobów Komitet Audytu uzyskał informacje od Dyrektora tego Departamentu, że nie stwierdzono żadnych okoliczności zagrażających bezstronnemu wykonywaniu obowiązków audytu wewnętrznego, a w Banku zostały wdrożone wszystkie mechanizmy oczekiwane przez regulatora dotyczące niezależności funkcji audytu wewnętrznego.

4. Monitorowanie poziomu wynagrodzeń dyrektora i pracowników DAW.

Komitet Audytu po uzyskaniu potwierdzenia od Dyrektora DAW, iż nie wnosi zastrzeżeń do istniejącego w Banku systemu wynagrodzeń w odniesieniu do pracowników tego Departamentu przyjął Raport dotyczący wynagradzania pracowników DAW. Analiza dotycząca 2015 r.

5. Komitet Audytu odbył spotkanie z Dyrektorem DAW - bez udziału członków Zarządu - w trakcie, którego uzyskał od Dyrektora tego Departamentu potwierdzenie: adekwatności posiadanych zasobów sił i środków do realizacji zadań przypisanych do DAW, braku identyfikacji trudności i ograniczeń w realizacji zadań

przypisanych do tego Departamentu, dobrej współpracy z Zarządem Banku w tym zakresie i zachowania niezależności funkcji audytu wewnętrznego.

W 2016 r. Komitet Audytu otrzymał materiał dotyczący funkcji audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim SA, a także materiał prezentujący zmiany wprowadzone od 2010 r. w zakresie pracy DAW oraz metodologii przeprowadzania audytów wewnętrznych.

5.3 Monitorowanie skuteczności systemu zarządzania ryzykiem w Banku

W ramach bieżącego monitoringu systemu zarządzania ryzykiem Komitet Audytu odbył spotkanie z Dyrektorem Pionu Ryzyka Bankowego – bez udziału członków Zarządu – w trakcie którego zapoznał się z przekazanymi przez Dyrektora informacjami dotyczącymi:

- bieżącego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyk w Banku, tj. ryzyka kredytowego, ryzyka stopy procentowej, ryzyka operacyjnego oraz ryzyka adekwatności kapitałowej,
- głównych wyzwań stojących przed zarządzaniem ryzykiem, wskazując m.in. na wyzwania regulacyjne zarówno na poziomie polskim jak i europejskim oraz wyzwania związane z cyber bezpieczeństwem.

5.4 Przegląd skuteczności systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności

Komitet Audytu w ramach ww. działań:

1. dokonał przeglądu skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z regulacjami, w tym zapoznał się, z przekazanymi przez Dyrektora Departamentu Zgodności (DZG), informacjami dotyczącymi:
 - spełnienia przez DZG najważniejszych standardów dotyczących funkcjonowania komórek ds. zgodności wyznaczonych przez prawo i standardy rynkowe,
 - zadań realizowanych przez DZG oraz zasobów kadrowych DZG i posiadanych przez pracowników tego Departamentu kompetencji i doświadczenia a także oceny działalności DZG przez audyt wewnętrzny i organy nadzoru,
2. Komitet Audytu dokonał analizy i przyjął *Raport dotyczący wynagradzania pracowników DZG. Analiza dotycząca 2015 r.*
3. W ramach wykonania tego zadania Komitet Audytu podczas spotkania z Dyrektorem DZG – bez udziału członków Zarządu – skoncentrował się na omówieniu kwestii związanej z koniecznością zwiększenia stanu zatrudnienia w DZG w roku 2016, w związku ze wzrostem liczby zadań tego Departamentu oraz ewentualnego zastosowania alternatywnego rozwiązania, polegającego na rozwoju procesowego zarządzania obszarem zgodności, poprzez pełnienie przez DZG roli koordynatora i wykorzystanie zasobów, wiedzy i kompetencji posiadanych przez inne departamenty oraz jednostki organizacyjne Banku do realizacji przedmiotowych zadań.

5.5 Realizacja zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego

Komitet Audytu (w cyklach kwartalnych) dokonywał oceny stopnia realizacji zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

5.6 Współpraca z audytorem zewnętrznym

W dniu 25 sierpnia 2016 r. Komitet Audytu odbył spotkanie z audytorem zewnętrznym (bez udziału Członków Zarządu). W ramach ww. spotkania omówiono kwestie dotyczące m.in.:

- współpracy audytora z Bankiem i występowania ewentualnych trudności i ograniczeń w realizacji zadań związanych z wykonywaniem przeglądu czy badania sprawozdań finansowych,
- współpracy audytora z DAW oraz weryfikacji i oceny w ramach dokonywanego przeglądu, zachowania przez ten Departament skuteczności i niezależności w realizacji zadań regulaminowych.

Audytorem potwierdził, że zakres planowanej i wykonanej pracy nie został w żaden sposób ograniczony przez Bank. Współpraca z Bankiem została oceniona na dobrym, merytorycznym poziomie. Audytor nie dostrzegł zagrożeń, co do możliwości wykonywania w sposób niezależny swoich funkcji przez DAW.

Komitet Audytu zapoznał się ze sporządzonym przez audytora dokumentem: „Oświadczenie KPMG”, w którym audytor:

1. oświadczył, iż spełnia wymogi bezstronności i niezależności, zgodnie z zasadami określonymi w art. 56 ust. 3 i 4 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym i rozdziale 290 Kodeksu etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC),
2. oświadczył, że nie występują żadne powiązania pomiędzy KPMG, firmami członkowskimi sieci KPMG a Spółką, które zgodnie z profesjonalnym osądem audytora mogłyby zostać uznane za wpływające na niezależność,
3. wymienił usługi jakie świadczył na rzecz Banku.

Komitet Audytu zapoznał się z także informacją o wynagrodzeniach audytora z tytułu zadań audytowych oraz pozaaudytowych.

Komitet Audytu:

- 1 w dniu 21 stycznia 2016 r. oraz w dniu 21 października 2016 r. podjął uchwały, którymi zaakceptował odpowiednio aneksy nr 1 i 2 do umowy z dnia 10 kwietnia 2015 roku o badanie sprawozdania finansowego i przegląd śródrocznego sprawozdania finansowego zawartej pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA a KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa,
- 2 w dniu 15 grudnia 2016 r. podjął uchwałę w sprawie rekomendacji podjęcia przez Radę Nadzorczą uchwały w sprawie zasad wyboru firmy audytorskiej,
- 3 w dniu 15 grudnia 2016 r. podjął uchwałę w sprawie rekomendacji podjęcia przez Radę Nadzorczą uchwały w sprawie odnowienia zlecenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku.

W ramach *Monitoringu niezależności i obiektywizmu audytora zewnętrznego* Komitet Audytu zapoznał się z prezentacją audytora dotyczącą m.in. obowiązujących w KPMG zasad i procedur w zakresie: monitorowania niezależności KPMG zarówno przed podjęciem relacji biznesowych z danym podmiotem, jak i po ich podjęciu, monitorowania niezależności członków zespołu audytowego oraz rotacji członków tego zespołu.

5.7 Podział zysku PKO Banku Polskiego SA osiągnięty w 2015 roku oraz niepodzielony zysk z lat ubiegłych oraz Polityka dywidendowa PKO Banku Polskiego SA.

W dniu 22 marca 2016 r. Komitet Audytu, po zapoznaniu się z projektem uchwały oraz przeprowadzonej dyskusji pozytywnie zaopiniował politykę dywidendową PKO Banku Polskiego SA, która stanowi część „Zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA” i zarekomendował Radzie Nadzorczej zatwierdzenie ww. polityki dywidendowej.

W dniu 2 czerwca 2016 r. Komitet Audytu, po omówieniu m.in. aspektu prawnego przedstawionej przez Zarząd konstrukcji uchwały warunkowej i zgodności tej propozycji z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie, podjęła uchwałę rekomendującą Radzie Nadzorczej pozytywne zaopiniowanie wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskim SA osiągniętego w 2015 r. oraz pokrycia niepodzielonego zysku z lat ubiegłych.

5.8 Kwestie prawne o istotnym znaczeniu dla Banku

W trakcie spotkania Komitetu Audytu z Dyrektorem Departamentu Prawnego – bez udziału członków Zarządu – Dyrektor tego Departamentu m.in.:

- potwierdził adekwatność posiadanych zasobów sił i środków do realizacji zadań przypisanych do Departamentu Prawnego,
- przedstawił podsumowanie spraw procesowych Banku, wskazując m.in. na ilość czynnych spraw sądowych będących przedmiotem prac Departamentu Prawnego; rodzaj postępowań sądowych oraz wartość przedmiotów sporów wszystkich spraw sądowych.

5.9 Plan pracy Komitetu Audytu na 2017 r.

Na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 2016 r. Komitet Audytu przyjął Ramowy Plan pracy Komitetu Audytu na 2017 r.

6. Ocena efektywności pracy Komitetu Audytu w 2016 r.

Komitet Audytu dokonał oceny efektywności pracy Komitetu w 2016 r. na posiedzeniu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA w dniu 26 stycznia 2017 r.

Komitet Audytu ocenił, że Członkowie Komitetu Audytu posiadają odpowiednie kompetencje i doświadczenie pozwalające na efektywne sprawowanie funkcji Członka Komitetu Audytu.

W 2016 r. wszyscy Członkowie Komitetu Audytu aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Komitetu Audytu i wykazywali wysokie zaangażowanie dla prawidłowego wykonywania swoich obowiązków.

Liczba i czas trwania posiedzeń, a także dostęp do zasobów były wystarczające, aby umożliwić Komitetowi Audytu wywiązywanie się w pełni z jego obowiązków, a dokumenty przygotowywane dla Komitetu zawierały istotne informacje i były przygotowywane na spotkania z odpowiednim wyprzedzeniem.

W 2016 r. Komitet Audytu realizował zadania regulaminowe, dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Komitetu Audytu charakteryzował wysoki poziom merytoryczny.

Współpraca Komitetu Audytu z Zarządem, audytorem wewnętrznym oraz innymi, kluczowymi osobami w Banku, a także audytorem zewnętrznym układała się pozytywnie; Komitet Audytu reagował na otrzymane informacje w sposób konstruktywny w celu zapewnienia przejrzystości i poprawności procesu komunikacji w przyszłości. Komitet Audytu uznał za satysfakcjonującą niezależność procesu audytu w wyniku monitorowania tego procesu oraz na podstawie analizy otrzymywanych od audytora wewnętrznego i zewnętrznego informacji oraz materiałów.

W 2016 r. wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA, w tym członkowie Komitetu Audytu złożyli oświadczenia dotyczące spełniania kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II. Z.4 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały nr 26/1413/2015 Rady Giełdy.

7. Podsumowanie:

Na podstawie otrzymywanych raportów okresowych oraz ocen doradców zewnętrznych Komitet Audytu regularnie monitorował proces sprawozdawczości finansowej i informacji do ujawnienia, skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz systemu zarządzania ryzykiem w Banku, compliance, a także czynności rewizji finansowej i niezależności biegłego rewidenta.

Warszawa, 2017.03.02

Załącznik nr 4

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU DS. STRATEGII
W 2016 R

1. Podstawa prawna:

- 1) Komitet ds. Strategii został powołany uchwałą Rady Nadzorczej nr 73/2016 z dnia 25 sierpnia 2016 r.
- 2) Sprawozdanie sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 Regulaminu Komitetu ds. Strategii stanowiącego załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 73/2016 z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie powołania Komitetu ds. Strategii.

2. Skład Komitetu ds. Strategii wg stanu na 31.12.2016 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Grażyna Ciużyńska	Przewodnicząca Komitetu ds. Strategii
Zbigniew Hajłasz	Wiceprzewodniczący Komitetu ds. Strategii (powołany w dniu 25 sierpnia 2016 r. na Członka Komitetu, a w dniu 3 listopada 2016 r. na Wiceprzewodniczącego Komitetu)
Mirosław Barszcz	Członek Komitetu ds. Strategii
Adam Budnikowski	Członek Komitetu ds. Strategii
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu ds. Strategii
Janusz Ostaszewski	Członek Komitetu ds. Strategii
Piotr Sadownik	Członek Komitetu ds. Strategii

3. Liczba posiedzeń Komitetu w 2016 r.:

W 2016 r. odbyło się 1 posiedzenie Komitetu ds. Strategii - w dniu 3 listopada 2016 r.

4. Tematyka prac Komitetu:

W dniu 3 listopada 2016 r. odbyło się posiedzenie Komitetu ds. Strategii, którego przedmiotem obrad było zaopiniowanie Strategii PKO Banku Polskiego na lata 2016-2020 oraz przyjęcie informacji na temat materiału komunikującego Strategię na lata 2016-2020.

Komitet ds. Strategii w dniu 3 listopada 2016 r. jednogłośnie podjął uchwałę, którą pozytywnie zaopiniował Strategię PKO Banku Polskiego SA na lata 2016-2020, przyjętą uchwałą nr 519/C/2016 Zarządu z dnia 27 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii PKO Banku Polskiego SA na lata 2016-2020.

Warszawa, 2017.04.13